

Parlamentul
Republicii Moldova

CJ-06 nr. 176
28.12.2023

Comisia juridică, numiri și imunități

RAPORT **la proiectul de lege pentru modificarea Codului de** **executare al Republicii Moldova nr. 443/2004** **(nr. 104 din 14.04.2023)**

Lectura II

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat proiectul de lege pentru modificarea Codului de executare al Republicii Moldova, inițiativă legislativă a unui grup de deputați și comunică următoarele.

Proiectul de lege a fost elaborat în scopul îmbunătățirii cadrului normativ prin prisma recomandărilor expuse de instituțiile naționale și internaționale în domeniul respectării drepturilor omului și racordării prevederilor Codului de executare la realitățile actuale, inclusiv ce vizează condamnării la pedeapsa detențiunii pe viață.

Proiectul de lege a fost aprobat în prima lectură în ședința plenară din 25 mai 2023.

Pentru lectura a doua au fost examinate amendamentele deputaților, propunerile comisiilor permanente, avizul Guvernului, raportul de expertiză anticorupție, obiecțiile de ordin tehnico-legislativ a Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului, avizele prezentate Procuratura Generală, Curtea Supremă de Justiție, Avocatul Poporului, Consiliul pentru egalitate, Uniunea Avocaților din Moldova și se conțin în sinteză, parte integrantă a prezentului raport.

În rezultatul dezbaterilor, Comisia juridică, numiri și imunități, cu votul majorității membrilor, propune proiectul de lege nr. 104 din 14.04.2023 spre adoptare în lectura a doua în cadrul ședinței plenare a Parlamentului.

Olesea STAMATE,
Președintele Comisiei

SINTEZA
amendamentelor, propunerilor și obiecțiilor la proiectul de Lege nr. 104 din 14.04.2013
pentru modificarea Codului de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004

	Reglementările în vigoare	Textul părții constitutive a proiectului de lege la care se propun amendamente, propuneri, obiecții	Autorul și conținutul amendamentului, propunerii, obiecției	Decizia Comisiei juridice, nu miri și imunități
	<p>Art. 1 - Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 214-220, art. 704), cu modificările ulterioare.</p>	<p>Art. 1 - Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 214-220, art. 704), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:</p>	<p>Curtea Supremă de Justiție</p> <p>Curtea Supremă de Justiție conchide că proiectul nominalizat, per ansamblu, nu întrunește exigențele de accesibilitate, previzibilitate și claritate, determinante pentru calitatea unui act normativ (a se vedea Hotărârea Curții Constituționale a RM nr. 21 din 22.06.2016, § 55).</p> <p>În contextul celor menționate, CSJ se raliază la obiecțiile enunțate în raportul de expertiză anticorupție nr. ELO23/8687 din 27.04.2023 și cele expuse în avizul Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului RM nr. 265 din 24.05.2023.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Potrivit jurisprudenței Curții Europene, cerința clarității legii penale este asigurată atunci când un justițiabil are posibilitatea de a cunoaște conținutul acesteia din însuși textul său, la nevoie cu ajutorul interpretării noimei de către instanțe și în urma obținerii unei asistențe judiciare adecvate, precum și faptul că principiul previzibilității legii nu se opune ideii ca persoana în cauză să fie determinată să recurgă la îndrumări clarificatoare pentru a putea evalua, într-o măsură rezonabilă în circumstanțele cauzei, consecințele ce ar putea rezulta dintr-o anumită faptă (Cantoni v. Franța, [MC], hotărâre din 15 noiembrie 1996, §§ 29 și 35; Dragotoniou și Militaru-Pidhorni v. România, hotărâre din 24 mai 2007, §§ 33-34 și 35; Sud Fondi - S.R.L. și alții v. Italia, hotărâre din 20 ianuarie 2009, §§ 107-109). <i>Mutatis mutandis</i>, această concluzie poate fi aplicată în cazul normelor de drept execuțional penal, unde exigența de calitate a legii nu este atât ridicată, având în vedere efectele diferite ale acestora, raportate</p>

				la efectele normelor penale. În orice caz, modificările propuse se circumscriu dezideratului de calitate și previzibilitate a legii. În orice caz, oricât de clar ar fi elaborată o dispoziție legală, în orice sistem de drept, inclusiv în dreptul execuțional penal, există im element inevitabil de interpretare. În timp ce certitudinea normelor este foarte de dorit, ea poate aduce rigiditatea excesivă, iar legea trebuie să poată ține pasul cu schimbarea circumstanțelor (c. Kafkaris vs. Cipru, cererea nr. 21906/04, § 141).
			<p>Dna Efimia BANDALAC, deputat</p> <p>La articolul 11 litera n¹) textul „929” se modifică cu textul „1321”.</p> <p>La articolul 24 aliniat (1) textul „619” se modifică cu textul „942”.</p> <p>La articolul 104 aliniat (1) textul „70” se modifică cu textul „205”.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>La articolul 11 litera n¹) textul „929” se modifică cu textul „1321”.</p> <p>La articolul 24 aliniat (1) textul „619” se modifică cu textul „942”.</p> <p>La articolul 104 aliniat (1) textul „70” se modifică cu textul „205”.</p>
	<p>Articolul 115. Reguli generale de sechestrare a bunurilor</p> <p>(4) Dacă debitorul, reprezentantul său ori un membru al lui de familie nu permite pătrunderea în domiciliu, iar documentul executoriu nu conține autorizare de pătrundere forțată, executorul judecătoresc solicită autorizația instanței de judecată.</p> <p>(5) În cazul în care există bănuieli că bunurile urmărite pot să dispară ori să fie deteriorate, iar documentul executoriu nu conține autorizarea pătrunderii forțate, executorul</p>		<p>Dna Olesea STAMATE, deputat</p> <p>Articolul 115 alin. (4) se completează cu textul „prin aplicarea, în termen de cel mult 3 zile lucrătoare de la solicitare, a mențiunii de autorizare a pătrunderii forțate pe formularul documentului executoriu.”</p> <p>Completarea art. 115 impune un termen instanțelor de judecată pentru autorizarea pătrunderii forțate, or, această măsură de executare silită își pierde efectul și rațiunea de aplicare.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Articolul 115 alin. (4) va avea următorul cuprins: „(4) Dacă debitorul, reprezentantul său ori un membru al lui de familie nu permite pătrunderea în domiciliu, iar documentul executoriu nu conține autorizare de pătrundere forțată, executorul judecătoresc solicită autorizația instanței de judecată prin aplicarea, în termen de cel mult 3 zile lucrătoare de la solicitare, a mențiunii de autorizare a pătrunderii forțate pe formularul documentului executoriu.”</p>

<p> judecătorească efectuează sechestrarea în prezența a doi martori asistenți, a colaboratorului organului afacerilor interne, urmînd să înștiințeze instanța de judecată imediat, dar nu mai tîrziu de 24 de ore de la efectuarea sechestrării, cu prezentarea materialelor respective în care se vor indica motivele efectuării sechestrării. Judecătorul va confirma legalitatea acestei acțiuni procesuale printr-o mențiune pe procesul-verbal de sechestrare.</p>		<p> dacă este tergiversată. Astfel prin completarea adusă alin. (4) al art. 115 se urmărește stabilirea unei proceduri maximal eficiente și rapide de autorizare a pătrunderii forțate, analogic celei prevăzute de alin. (5) al art. 115 și a lit. h) a alin. (1) a art. 14 CE.</p>	
<p>Articolul 163. Procedura de judecare a cererii</p> <p>(1) Reclamațiile din cererea privind contestarea actelor de executare întocmite de executorul judecătorească sau a acțiunilor/inacțiunii acestuia se înaintează împotriva creditorului sau debitorului. Cererea se judecă în condițiile Codului de procedură civilă. Executorul judecătorească atras din oficiu în calitate de intervenient accesoriu este obligat să prezinte instanței de judecată copia certificată a procedurii de executare și să dea explicații scrise referitoare la actele contestate.</p> <p>(2) În cazul contestării actului întocmit de executorul judecătorească, sarcina probațiunii este pusă în seama reclamantului.</p> <p>(3) Actele de executare întocmite de executorul judecătorească, legale în fond, nu pot fi anulate pe motive formale.</p>		<p>Dna Olesea STAMATE, deputat</p> <p>La articolul 163:</p> <p>alin. (1), propoziția a doua se completează cu textul „în termen de 30 de zile”, propoziția a treia, după cuvintele „este obligat” se completează cu textul „dacă sunt întrunite condițiile art. 119 din Codul de procedură civilă.”</p> <p>alin. (4), se completează cu textul „care se judecă în termenul prevăzut de alin. (1).”</p> <p>Propunerile de modificare a art. 163 vin să specifice termenul în care instanța de judecată, cât și cea de recurs urmează să soluționeze contestația depusă la actul executorului judecătorească. Includerea unui termen este necesară pentru a asigura celeritatea procedurii de executare – or, nesoluționarea contestației împiedică cursul executării silite și în acest mod</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>La articolul 163 alineatele (1) și (4) vor avea următorul cuprins:</p> <p>„(1) Reclamațiile din cererea privind contestarea actelor de executare întocmite de executorul judecătorească sau a acțiunilor/inacțiunii acestuia se înaintează împotriva creditorului sau debitorului. Cererea se judecă în condițiile Codului de procedură civilă în termen de 30 de zile. Executorul judecătorească atras din oficiu în calitate de intervenient accesoriu este obligat, dacă sunt întrunite condițiile art. 119 din Codul de procedură civilă, să prezinte instanței de judecată copia certificată a procedurii de executare și să dea explicații scrise referitoare la actele contestate.</p> <p>(4) Încheierea instanței de fond poate fi atacată cu recurs care se judecă în termenul prevăzut de alin. (1).”</p>

<p>(3¹) Nerespectarea cerințelor prevăzute la art.65 alin.(3) din prezentul cod servește drept temei pentru scoaterea cererii de pe rol în conformitate cu prevederile art.267 lit.a) din <u>Codul de procedură civilă</u>.</p> <p>(3²) Dacă se contestă cuantumul onorariului sau al cheltuielilor de executare ale executorului judecătoresc, reclamația se înaintează împotriva acestuia.</p> <p>(4) Încheierea instanței de fond poate fi atacată cu recurs.</p>		<p>aduce atingere dreptului creditorului la un proces echitabil și la realizarea lui în termeni rezonabili. La examinarea contestațiilor la actele executorului judecătoresc instanța de judecată nu soluționează fondul, ci doar rezolvă anumite incidente de procedură, motiv din care termenii trebuie să fie optimizați. Tot în acest articol, pentru a respecta principiul repartizării sarcinii probațiunii și a evita abuzurile din partea părților procedurii de executare, se face trimitere la art. 119 din Codul de procedură civilă, făcându-se în acest mod claritate asupra aspectului prezentării probelor.</p>	
<p>Articolul 175¹. Instituțiile care asigură executarea reținerii</p> <p>(1) Reținerea de pînă la 72 de ore, ca măsură procesuală de constrîngere, se asigură în izolatoarele de detenție provizorie, cu excepția reținerii militarilor care se efectuează în garnizoană sau în comenduirea militară a garnizoanei, cu respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului și a condițiilor adecvate de deținere.</p> <p>(2) Persoana reținută în condițiile alin. (1) este supusă imediat examenului medical la intrarea și la ieșirea din locul de detenție, precum și la cerere, inclusiv pe cont propriu, pe toată perioada detenției. Examenul medical se efectuează în condiții de confidențialitate. La efectuarea examenului</p>		<p>Guvernul Republicii Moldova</p> <p>Se propune completarea proiectului cu următoarele modificări la Codul de executare:</p> <p>1. „Articolul 175¹ se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:</p> <p>„(3) Alimentarea reținuților se efectuează în conformitate cu prevederile actului normativ aprobat de către instituțiile care au în subordine izolatoare de detenție provizorie.”</p> <p>2. „Se completează cu articolul 175² cu următorul cuprins:</p> <p>Articolul 175². Drepturile persoanei reținute</p> <p>(1) Persoanei reținute i se garantează:</p> <p>a) dreptul de a nu fi supus torturii, tratamentelor inumane sau</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>1. Articolul 175¹ se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:</p> <p>„(3) Alimentarea reținuților se efectuează în conformitate cu prevederile actului normativ aprobat de către instituțiile care au în subordine izolatoare de detenție provizorie.”</p> <p>2. Se completează cu articolul 175² cu următorul cuprins:</p> <p>„Articolul 175². Drepturile persoanei reținute</p> <p>(1) Persoanei reținute i se garantează:</p> <p>a) dreptul de a nu fi supus torturii, tratamentelor inumane sau degradante;</p> <p>b) dreptul de a fi informat despre motivele reținerii și drepturile sale;</p>

	<p>medical se aplică prevederile art.232 alin.(3) din prezentul cod.</p>		<p>degradante;</p> <p>b) dreptul de a fi informat despre motivele reținerii și drepturile sale;</p> <p>c) dreptul de a avea acces la asistență juridică;</p> <p>d) dreptul de notificare a unei rude sau a unei alte persoane cu privire la reținere și detenție;</p> <p>e) dreptul la asistență medicală.</p> <p>(2) Persoana reținută are și alte drepturi prevăzute de legislație.”</p> <p>Raționamentul modificărilor precitate rezidă în faptul că, potrivit art. 165 alin. (2) din Codul de executare, legislația execuțional-penală reglementează modul și condițiile executării pedepsei, determină mijloacele de corijare a condamnaților, stabilește modul de executare a măsurilor de siguranță și preventive, având drept scop protecția drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale persoanei, precum și acordarea de ajutor condamnaților la adaptarea lor socială.</p> <p>Cu referire la domeniul detenției provizorii și executarea reținerii în izolatoarele de detenție provizorie, art. 175¹ din Codul de executare stabilește că reținerea de până la 72 de ore, ca măsură procesuală de constrângere, se asigură în izolatoarele de detenție provizorie, cu excepția reținerii militarilor, care se efectuează în garnizoană sau în comenduirea militară a garnizoanei, cu respectarea</p>	<p>c) dreptul de a avea acces la asistență juridică;</p> <p>d) dreptul de notificare a unei rude sau a unei alte persoane cu privire la reținere și detenție;</p> <p>e) dreptul la asistență medicală.</p> <p>(2) Persoana reținută are și alte drepturi prevăzute de legislație.”</p>
--	--	--	--	--

			<p>drepturilor și libertăților fundamentale ale omului și a condițiilor adecvate de deținere.</p> <p>De altfel, art. 175¹ din Codul de executare este singura prevedere legală din legislația execuțional-penală care face referire la executarea reținerii în izolatoarele de detenție provizorie, respectarea drepturilor omului și asigurarea condițiilor adecvate de deținere a persoanelor reținute și plasate în aceste instituții.</p> <p>Aici intervine și problema reglementării situației reținuților de actele normative subordonate legii, adoptate pentru executarea prevederilor Codului de executare, cum ar fi Hotărârea Guvernului nr. 609/2006 privind normele minime de alimentare zilnică și obiecte de toaletă și menaj ale deținuților, care se referă la alimentarea condamnaților și preveniților, persoanele reținute ce se află în izolatoarele de detenție provizorie reprezentând o altă categorie de subiecți.</p> <p>În acest sens, modificarea Codului de executare este justificată de reglementarea legislativă insuficientă și incompletă a segmentului detenției provizorii, făcând abstracție de persoanele deținute în izolatoarele de detenție provizorie ale Poliției, care sunt private de libertate și se află în situație identică cu deținuții din instituțiile penitenciare sub acest aspect, deosebirile de tratament neavând nicio</p>	
--	--	--	---	--

			justificare obiectivă și rezonabilă. Din acest considerent, în proiectul de lege supus avizării se propune completarea Codului de executare cu art. 175 ² , care statuează drepturile reținuților, acestea constituind garanțiile fundamentale împotriva torturii și a altor rele tratamente.	
	<p>Articolul 181. Vizitarea instituțiilor care asigură deținerea persoanelor</p> <p>(1) În timpul exercitării funcțiilor de serviciu au dreptul de a vizita instituțiile care asigură deținerea persoanelor, fără permisiune specială:</p> <p>a) Președintele Parlamentului Republicii Moldova;</p> <p>b) Președintele Republicii Moldova;</p> <p>c) Primul-ministru al Republicii Moldova;</p> <p>d) deputatul în Parlament;</p> <p>e) Avocatul Poporului, Avocatul Poporului pentru drepturile copilului, funcționarii Oficiului Avocatului Poporului, membrii Consiliului pentru prevenirea torturii și alte persoane care îi însoțesc în exercitarea atribuției de prevenire a torturii;</p> <p>f) Procurorul General al Republicii Moldova, procurorul care exercită controlul asupra executării hotărârilor cu caracter penal în teritoriul respectiv;</p> <p>g) persoana cu funcție de răspundere competentă a organului ierarhic</p>		<p>Guvernul Republicii Moldova</p> <p>La articolul 181 alineatul (2):</p> <p>cuvântul „administrației” se substituie cu cuvântul „conducerii”, iar cuvintele „persoanelor cu funcții de răspundere ale organelor ierarhic superioare” se substituie cu cuvintele „conducerii Administrației Naționale a Penitenciarelor”;</p> <p>textul „iar în cazul preveniților - și în baza hotărârii organului de urmărire penală sau a instanței de judecată. în procedura cărora se află cauza” se exclude;</p> <p>se completează cu textul „Cercul persoanelor care pot vizita preveniții și/sau condamnații a căror sentință nu este definitivă poate fi restrâns în baza hotărârii organului de urmărire penală sau a instanței de judecată. în procedura cărora se află cauza penală. Hotărârea respectivă se notifică instituției penitenciare în care se deține persoana sau Administrației Naționale a Penitenciarelor.”</p> <p>Amendarea normei în cauză rezultă din necesitatea de a eficientiza și</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Art. 181 alin. (2) va avea următorul cuprins:</p> <p>„(2) Instituțiile care asigură deținerea persoanelor pot fi vizitate de alte persoane cu permisiunea specială a conducerii acestor instituții ori a conducerii Administrației Naționale a Penitenciarelor sau în baza hotărârii instanței de judecată. Cercul persoanelor care pot vizita preveniții și/sau condamnații a căror sentință nu este definitivă poate fi restrâns în baza hotărârii organului de urmărire penală sau a instanței de judecată. în procedura cărora se află cauza penală. Hotărârea respectivă se notifică instituției penitenciare în care se deține persoana sau Administrației Naționale a Penitenciarelor.”</p>

<p>superior instituției sau organului care asigură executarea pedepsei penale;</p> <p>h) judecătorul care a examinat sau examinează cauza penală, conform competenței teritoriale;</p> <p>i) reprezentantul organizației internaționale care, conform actelor naționale și/sau internaționale la care Republica Moldova este parte, are acest drept;</p> <p>j) membrul comisiei de monitorizare.</p> <p>(2) Instituțiile care asigură deținerea persoanelor pot fi vizitate de alte persoane cu permisiunea specială a administrației acestor instituții ori a persoanelor cu funcție de răspundere ale organelor ierarhic superioare sau în baza hotărârii instanței de judecată, iar în cazul preveniților – și în baza hotărârii organului de urmărire penală sau a instanței de judecată, în procedura cărora se află cauza penală.</p> <p>(3) Înregistrări video și fotografieri în instituțiile care asigură executarea pedepsei închisorii sau detențiunii pe viață, cu excepția cazurilor legate de persoanele menționate la alin.(1) al prezentului articol, se fac cu permisiunea scrisă a administrației instituției respective.</p> <p>(4) Înregistrarea audio, video sau fotografierea condamnaților se efectuează cu consimțământul scris al acestora, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.</p>		<p>de a debirocratiza procedurile specifice acordării accesului în instituția penitenciară, în special pentru situațiile ce vizează persoanele în privința cărora a fost dispusă măsura preventivă arestul preventiv.</p> <p>Este de remarcat faptul că vizitarea acestei categorii de deținuți implică o procedură complexă și anevoioasă, care nu corespunde testului de proporționalitate dintre exercitarea dreptului și scopul protejat. Or, interacțiunea cu prevenitul nu se rezumă doar la vizitarea acestuia de către rude sau membrii familiei, ci și la contactul cu organele de drept care au în procedură anumite activități ce vizează persoana prevenitului. Astfel, spre exemplu, în cazul în care deținutul este cercetat în două cauze penale în care are statut de prevenit, iar aceste cauze se află în gestiunea diferitor organe de urmărire penală, pentru efectuarea acțiunilor de urmărire penală este necesară solicitarea acordului organului de urmărire penală care a înaintat demersul de aplicare a măsurii preventive.</p> <p>În acest context, menționăm că restricțiile reprezintă excepții de la regula generală și, prin urmare, trebuie aplicate numai în circumstanțe limitate și numai în măsura în care acest lucru este strict necesar și proporțional în vederea îndeplinirii unui obiectiv bine definit. Ele trebuie să fie totuși strict limitate în privința</p>	
---	--	---	--

			<p>domeniului de aplicare și a duratei de aplicare, cu posibilitatea revizuirii acestora.</p> <p>Prin urmare, considerăm că mecanismul actual de autorizare a vizitelor preveniților trebuie inversat, în sensul în care preveniții să aibă dreptul de a fi vizitați de orice persoană, cu excepția celei cu care această vizită este expres interzisă de organul de urmărire penală sau de instanța de judecată, în procedura cărora se află cauza penală.</p> <p>Reamintim că, în <i>cauza Ostrovar contra Republicii Moldova</i> (cererea nr. 35207/03), s-a constatat violarea art. 8 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, pentru că ingerința în dreptul reclamantului de a avea întrevederi cu soția și frica sa nu respecta cerința cu privire la previzibilitate, deoarece nu indica cu o claritate rezonabilă scopul și modalitatea de exercitare a discreției conferite autorităților publice cu privire la restricțiile la întrevederile deținuților cu familia și cu alte persoane și că, prin urmare, ingerința invocată nu a fost „prevăzută de lege” (a se vedea §106-107).</p>	
	<p>Articolul 205. Deținerea separată a condamnaților în penitenciare</p> <p>(1) În penitenciare se dețin separat:</p> <p>a) femeile – de bărbați;</p> <p>b) minorii – de adulți;</p> <p>c) persoanele aflate sub arest preventiv – de condamnați;</p>	<p>1. Articolul 205:</p> <p>la alineatul (1), literele e), f) și g) se abrogă.</p> <p>la alineatul (2), după cuvântul „siguranței” se completează cu cuvintele „deținerii ori securității personale a”, iar în final se completează cu</p>	<p>Guvernul Republicii Moldova</p> <p>La pct. 1:</p> <p>Cu referire la modificarea art. 205 alin. (1) prin excluderea lit. e), f) și g), ce vizează criteriile de deținere separată a condamnaților în penitenciare (condamnații la pedeapsa detențiunii</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Pct. 1 din proiect va avea următorul cuprins:</p> <p>„Articolul 205:</p> <p>la alineatul (1), literele e), f) și g) se abrogă.</p>

<p>d) persoanele condamnate pentru prima dată – de persoanele condamnate care anterior au executat pedeapsa închisorii și care au antecedente penale nestinse;</p> <p>e) condamnații la pedeapsa detențiunii pe viață – de ceilalți condamnați;</p> <p>f) condamnații pentru săvârșirea infracțiunii cu participatie – de ceilalți participanți la aceeași infracțiune;</p> <p>g) condamnații transferați în regim inițial de deținere în calitate de sancțiune disciplinară – de condamnații aflați în regim inițial pentru prima dată;</p> <p>h) condamnații care, în virtutea funcțiilor ocupate anterior, pot fi amenințați cu răzbunarea – de ceilalți condamnați;</p> <p>i) condamnații care beneficiază de dreptul de a se deplasa fără escortă sau însoțire – de ceilalți condamnați.</p> <p>(2) În scopul sporirii siguranței condamnatilor sau creării condițiilor pentru tratamentul lor, administrația penitenciarului poate aplica și alte criterii de deținere separată a condamnatilor decât cele prevăzute în alin.(1) al prezentului articol.</p> <p>(3) Deținerea separată a condamnatilor în penitenciar nu trebuie să aibă caracter discriminatoriu sau să lezeze demnitatea umană.</p>	<p>următoarea propoziție: „Criteriile de deținere separată prevăzute în prezentul alineat se reglementează în regulamentul de ordine interioară a instituției penitenciare și se aplică cu respectarea principiului legalității, proporționalității și nediscriminării.”</p>	<p>pe viață – de ceilalți condamnați, condamnații pentru săvârșirea infracțiunii cu participatie – de ceilalți participanți la aceeași infracțiune, și condamnații transferați în regim inițial de deținere în calitate de sancțiune disciplinară – de condamnații aflați în regim inițial pentru prima dată), luând în considerare potențialitatea unor cazuri de risc, propunem completarea alin. (2) cu criteriul individualizării (la caz cuvintele „și nediscriminării” se vor substitui cu textul „, nediscriminării și individualizării), astfel încât administrația penitenciarului să țină cont de cazurile particulare în luarea deciziilor.</p> <p>Referitor la dispoziția de modificare a art. 205 alin. (2), cuvintele „în final” se vor exclude, deoarece acestea sunt inutile. Completarea unui text sau alineat fără a specifica ordinea în care se înserează cuvintele semnifică, potrivit regulii generale de tehnică legislativă, completarea textului la sfârșitul acestuia.</p> <p>De asemenea, la art. 205 alin. (2), cuvintele „se reglementează” se vor substitui cu cuvintele „se stabilesc”.</p> <p>Uniunea Avocaților din Republica Moldova</p> <p>Abrogarea lit. e) alin. (1) art. 205 propunem a fi examinată suplimentar sub aspectul riscurilor legate de subcultura penitenciară, care, eventual,</p>	<p>Alineatul (2) va avea următorul cuprins:</p> <p>„(2) În scopul sporirii siguranței deținerii ori securității personale a condamnatilor sau creării condițiilor pentru tratamentul lor, administrația penitenciarului poate aplica și alte criterii de deținere separată a condamnatilor decât cele prevăzute în alin.(1) al prezentului articol. Criteriile de deținere separată prevăzute în prezentul alineat se stabilesc în regulamentul de ordine interioară sau în regulamentul de organizare și funcționare a instituției penitenciare și se aplică cu respectarea principiului legalității, proporționalității, nediscriminării și individualizării.”</p> <p>Nu se acceptă.</p> <p>Potrivit art. 72 alin. (4) din Codul penal, în penitenciar de tip închis execută pedeapsa persoanele condamnate la închisoare pentru</p>
---	--	--	---

este în măsură să deterioreze conviețuirea condamnaților și resocializarea lor, implicit va crește necesarul resurselor pentru paza și supravegherea acestora, iar proiectul va implica resurse bugetare adiționale.

Procuratura Generală

Însăși pedeapsa sub formă de detențiune pe viață se stabilește în situații speciale și doar pentru infracțiuni excepțional de grave, care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-un grad de pericol excesiv de sporit, iar acest raționament în mod primordial și condiționează segregarea acestor categorii de condamnați.

Cu privire la acest aspect și ținând cont de faptul că, la moment în Republica Moldova ponderea acestor categorii de infracțiuni rămâne a fi ridicată, *considerăm inoportune modificările ce se propun a fi operate la art. 205 din Codul de executare*, inclusiv a celor ce au drept scop excluderea din legislația execuțional-penală în vigoare a reglementărilor legale aferent deținerii, obligațiilor, interdicțiilor, măsurilor disciplinare ce vizează direct persoanele condamnate la detențiune pe viață, din considerentul dezechilibrului ce va fi generat de aceste modificări cu referire la statutul acestor condamnați, și nu

infracțiuni deosebit de grave și excepțional de grave.

Astfel, persoanele condamnate la pedeapsa detențiunii pe viață se dețin în penitenciare de tip închis. În prezent, reieșind din criteriul de separare care se propune a fi exclus, condamnații la pedeapsa detențiunii pe viață sunt concentrați într-un singur penitenciar (Penitenciarul nr. 17 – Rezina). Potrivit pct. 7 din Recomandarea Rec(2003) 23 privind managementul de către administrația penitenciară a condamnaților pe viață sau a celor pe termen lung, „trebuie să fie examinată posibilitatea de a nu separa deținuții pe viață și alți condamnați la termene lungi doar în baza sentinței pronunțate în privința lor.” Mai mult, prin Decizia nr. 32/20¹, Consiliul pentru egalitate a constatat că deținerea separată a condamnaților la pedeapsa detențiunii pe viață într-un singur penitenciar reprezintă discriminare indirectă și multiplă pe criteriile loc de trai și durată a detenției în realizarea vieții private și de familie.

De asemenea, menționăm că cerințele de pază ale condamnaților la pedeapsa detențiunii pe viață sunt identice cu cerințele de pază aplicabile condamnaților la pedeapsa închisorii în penitenciar de tip închis, respectiv,

¹ https://egalitate.md/wp-content/uploads/2016/04/Decizie_constatare_32_-2020-1.pdf

			<p>în cele din urmă, la condițiile de deținere în instituțiile penitenciare în raport cu faptele comise și cu restul deținuților care execută pedeapsa pentru infracțiuni cu un grad de pericol social mai redus (<i>pentru infracțiuni mai puțin grave; grave și deosebit de grave</i>), iar argumentul că. „unele criterii. în condițiile actuale de asigurare a separării, devin irealizabile”, stipulat de către autorul proiectului în nota informativă în susținerea modificărilor operate. considerăm a fi inoportune.</p>	<p>implementarea modificărilor nu impune costuri suplimentare.</p>
	<p>Articolul 210. Corespondența și convorbirile telefonice ale condamnaților</p> <p>(3) Condamnatul are dreptul la convorbiri telefonice de la telefonul public. din cont propriu, în modul și în condițiile stabilite de prezentul cod și de Statutul executării pedepsei de către condamnați. Pentru asigurarea exercitării dreptului la convorbiri telefonice, administrația penitenciarului are obligația de a lua măsurile necesare pentru instalarea de telefoane publice în interiorul penitenciarului. Convorbirile telefonice, cu excepția convorbirilor cu persoanele și reprezentanții instituțiilor și organelor menționate în alin.(2) al prezentului articol. pot fi interceptate în condițiile prevăzute de Codul de procedură penală.</p>		<p>Deputat Ana RACU, amendament:</p> <p>Articolul 210 alineatul (3), se modifică după cum urmează:</p> <ul style="list-style-type: none"> - la prima propoziție, cuvintele „de la telefonul public” se exclud; la a doua propoziție, cuvântul „publice” se exclude; după a doua propoziție, se completează cu următorul text: „Adjudecarea dreptului de prestare a serviciilor de telefonie de către prestatorii de servicii se efectuează prin procedura de licitație, conform art. 1046 din Codul civil”. 	<p>Se acceptă.</p> <p>Art. 210 alin. (3) va avea următorul cuprins:</p> <p>„(3) Condamnatul are dreptul la convorbiri telefonice, din cont propriu. în modul și în condițiile stabilite de prezentul cod și de Statutul executării pedepsei de către condamnați. Pentru asigurarea exercitării dreptului la convorbiri telefonice, administrația penitenciarului are obligația de a lua măsurile necesare pentru instalarea de telefoane în interiorul penitenciarului. Adjudecarea dreptului de prestare a serviciilor de telefonie de către prestatorii de servicii se efectuează prin procedura de licitație, conform art. 1046 din Codul civil Convorbirile telefonice, cu excepția convorbirilor cu persoanele și reprezentanții instituțiilor și organelor menționate în alin.(2) al prezentului</p>

				<p>articol, pot fi interceptate în condițiile prevăzute de Codul de procedură penală.”</p>
	<p>Articolul 210¹. Dreptul la petiționare și măsuri pentru asigurarea dreptului la petiționare</p> <p>(1) Dreptul la petiționare al persoanelor condamnate este garantat.</p> <p>(2) Depunerea petițiilor de către condamnați și primirea condamnatilor în audiență se efectuează în conformitate cu Statutul executării pedepsei de către condamnați.</p> <p>(3) Condamnații formulează petițiile numai în nume propriu și în chestiuni ce îi vizează personal.</p> <p>(4) Petițiile condamnatilor adresate administrației penitenciare se examinează în conformitate cu prevederile Codului administrativ. Petițiile condamnatilor minori se examinează în mod preferențial.</p> <p>(5) Dreptul la petiționare al condamnatului minor îl exercită însuși condamnatul minor, reprezentanții lui legali sau, în cazul lipsei acestora, organul de tutelă și curatelă din raza instituției penitenciare. Orice răspuns sau decizie luată în privința condamnatului minor ca rezultat al examinării petiției acestuia urmează a fi comunicată în mod obligatoriu și reprezentanților săi legali, iar în lipsa lor, autorității tutelare respective.</p> <p>(6) La examinarea petițiilor condamnatilor minori, audierea acestora,</p>	<p>2. Articolul 210¹ va avea următorul conținut:</p> <p>„Articolul 210¹. Dreptul la petiționare și măsurile pentru asigurarea dreptului la petiționare</p> <p>(1) Condamnații își formulează petițiile în scris, care pot fi expediate atât instituției penitenciare, cât și altor organe/autorități prevăzute de lege și care se examinează în termenele și condițiile stabilite de către Codul administrativ, cu particularitățile prevăzute de prezentul articol.</p> <p>(2) Cheltuielile necesare pentru exercitarea dreptului de petiționare se suportă din <i>contul instituției sau</i> cont propriu <i>la un cost minim</i>. Pentru condamnații maturi care nu dispun de mijloace bănești din motive ce nu le pot fi imputate și pentru condamnații minori, cheltuielile respective sunt suportate din contul instituției penitenciare. Procedura detaliată privind dreptul la petiționare și corespondență și <i>costurile acesteia</i> se reglementează prin actul intern al Administrației Naționale a Penitenciarelor.</p> <p>(3) Condamnatul formulează petițiile doar în nume propriu și în chestiuni ce îl vizează personal. Nu se admite prezentarea petițiilor în nume colectiv sau în numele altei persoane.</p>	<p>Guvernul Republicii Moldova</p> <p>La pct. 2:</p> <p>La art. 210¹ alin. (2), propunem următoarele:</p> <p>1. În prima propoziție, cuvintele „contul instituției sau” și cuvintele „la un cost minim” se vor exclude.</p> <p>Potrivit propunerii formulate de autorii proiectului, cheltuielile pentru exercitarea dreptului la petiționare ar urma a fi suportate de instituția penitenciară care asigură detenția persoanei sau din cont propriu la un cost minim, nemijlocit de către petiționar (deținut).</p> <p>Astfel, se conturează regula potrivit căreia instituția penitenciară va acoperi cheltuielile respective, deși în argumentarea introducerii acestei norme nu sunt specificate sursele de finanțare pentru aplicarea acesteia.</p> <p>De asemenea, considerăm excesivă sarcina directă de a suporta costurile pentru exercitarea dreptului la petiționare al deținutului de către instituția penitenciară. Mai cu seamă că norma, în propoziția a doua, reglementează situația în care instituția penitenciară ar putea contribui în acest sens. Respectiv, aportul instituției penitenciare urmează a se limita la situațiile expres indicate în propoziția a doua, fără a extinde această sarcină</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Articolul 210¹ va avea următorul cuprins:</p> <p>„Articolul 210¹. Dreptul la petiționare și măsurile pentru asigurarea dreptului la petiționare</p> <p>(1) Condamnații își formulează petițiile în scris, care pot fi expediate atât instituției penitenciare, cât și altor autorități publice prevăzute de lege și care se examinează în termenele și condițiile stabilite de către Codul administrativ, cu particularitățile prevăzute de prezentul articol.</p> <p>(2) Cheltuielile necesare pentru exercitarea dreptului de petiționare se suportă din cont propriu. Pentru condamnații maturi care nu dispun de mijloace bănești din motive ce nu le pot fi imputate și pentru condamnații minori, cheltuielile respective sunt suportate din contul instituției penitenciare. Procedura detaliată privind dreptul la petiționare și corespondență se reglementează prin actul intern al Administrației Naționale a Penitenciarelor.</p> <p>(3) Condamnatul formulează petițiile doar în nume propriu și în chestiuni ce îl vizează. Nu se admite prezentarea petițiilor în nume colectiv sau în numele altei persoane.</p>

<p>iar în caz de necesitate, motivarea și explicarea deciziei sau a conținutului răspunsului, inclusiv explicarea modalității de contestare, se efectuează cu implicarea personalului specializat de educatori, psihologi sau asistenți sociali în raport cu nivelul de înțelegere al minorului.</p> <p>(7) Cheltuielile pentru exercitarea dreptului la petiționare al condamnaților minori sînt suportate, de regulă, de către ei personal. În cazul în care condamnații minori nu dispun de mijloacele bănești necesare, cheltuielile pentru exercitarea dreptului de petiționare prin cereri și sesizări adresate organelor judiciare sau altor autorități publice, instanțelor sau organizațiilor internaționale interguvernamentale sînt suportate de către administrația penitenciarului.</p>	<p>(4) Examinarea petițiilor condamnaților minori se efectuează în mod preferențial. Condamnatul minor își exercită personal dreptul la petiționare, prin reprezentanții săi legali sau, în cazul lipsei acestora, prin intermediul <i>organului de tutelă și curatelă</i> din raza de circumscripție a instituției penitenciare.</p> <p>(5) La examinarea petițiilor condamnaților minori, audierea acestora, rezultatul examinării petiției, iar în caz de necesitate, motivarea și explicarea deciziei sau a conținutului răspunsului, inclusiv explicarea modalității de contestare, se efectuează cu implicarea personalului penitenciar specializat (educatori, psihologi sau asistenți sociali și/sau pedagogi), rezultat care, în mod obligatoriu, urmează a fi comunicat și reprezentanților săi legali, iar în lipsa lor, autorităților tutelare respective.</p> <p>(6) Petițiile care vizează chestiunile de ordin execuțional-penal se examinează numai de către autoritatea competentă de soluționarea chestiunii invocate, potrivit competențelor aprobate prin ordinul directorului Administrației Naționale a Penitenciarelor, celelalte fiind examinate în conformitate cu procedura prevăzute de Codul administrativ.</p> <p>(7) Petițiile adresate contrar prevederilor alin. (6) nu se examinează în</p>	<p>conform propunerilor formulate în prima propoziție.</p> <p>De asemenea, nu este clară formularea „la un cost minim”, în condițiile în care costurile pentru prestarea serviciilor poștale pentru expedierea unei petiții se stabilesc prin alte acte normative, care excedă domeniul de reglementare al Codului de executare. Astfel, nu este clar cum va fi aplicată această modalitate de apreciere a prețului.</p> <p>La fel, considerăm oportună clarificarea aspectului privind intrarea în vigoare a noilor reglementări privind cheltuielile ocazionate de exercitarea dreptului la petiționare pentru categoriile de deținuți care, din motive neimputabile lor, nu au posibilități proprii. Precizăm faptul că asumarea cheltuielilor financiare în acest scop în decursul anului de gestiune este imposibilă, or finanțarea a fost efectuată în funcție de necesitățile planificate, iar noile reglementări presupun cheltuieli suplimentare neplanificate.</p> <p>2. În propoziția a treia, cuvintele „și costurile acesteia” urmează a fi excluse din considerentul că Administrația Națională a Penitenciarelor nu are competențe funcționale de a stabili tarife cu privire la serviciile poștale și alte servicii inerente exercitării dreptului la petiționare.</p> <p>La art. 210¹ alin. (4), cuvintele „organului de tutelă și curatelă” se vor</p>	<p>(4) Examinarea petițiilor condamnaților minori se efectuează în mod preferențial. Condamnatul minor își exercită personal dreptul la petiționare, prin reprezentanții săi legali sau, în cazul lipsei acestora, prin intermediul autorității tutelare teritoriale din raza de circumscripție a instituției penitenciare.</p> <p>(5) La examinarea petițiilor condamnaților minori, audierea acestora, rezultatul examinării petiției, iar în caz de necesitate, motivarea și explicarea deciziei sau a conținutului răspunsului, inclusiv explicarea modalității de contestare, se efectuează cu implicarea personalului penitenciar specializat (educatori, psihologi sau asistenți sociali și/sau pedagogi), rezultat care urmează a fi comunicat și reprezentanților săi legali, iar în lipsa lor, autorităților tutelare respective.</p> <p>(6) Petițiile care vizează chestiunile de ordin execuțional-penal se examinează numai de către autoritatea competentă de soluționarea chestiunii invocate, potrivit competențelor aprobate prin ordinul directorului Administrației Naționale a Penitenciarelor, celelalte fiind examinate în conformitate cu procedura prevăzute de Codul administrativ.</p> <p>(7) Petițiile adresate contrar prevederilor alin. (6) nu se examinează în fond de către autoritățile publice necompetente.”</p>
--	--	---	---

		<p>fond de către autoritățile/organele ne-competente.”.</p> <p>Procuratura Generală Opinăm pentru revizuirea prevederilor alin. (1) art. 210¹ cu referire la depunerea petitiilor „<i>în scris</i>” de către condamnați și coroborarea proiectului de lege supus avizării cu prevederile Codului administrativ;</p> <p>- la alin. (1) art. 210¹ propunem substituirea sintagmei „<i>organe/autorități</i>” cu sintagma „<i>autorități publice</i>”;</p> <p>- la alin. (1) art. 210¹ după cuvântul „<i>instituției</i>” se propune de completat cu cuvântul „<i>penitenciare</i>”.</p> <p>Subsidiar, propunem revizuirea sintagmei „<i>la un cost minim</i>”. Or, neconcretizarea în proiectul de Lege a noțiunii de „<i>cost minim</i>” poate genera dubii cu privire la claritatea și previzibilitatea proiectului supus avizării;</p> <p>- la alin. (3) art. 210¹ propunem excluderea cuvântului „<i>personal</i>”, fiind inutil;</p> <p>- Conținutul alin. (5) art. 210¹, contrar art. 60 alin. (3) din <i>Legea, nr. 100/2017 cu privire la actele</i></p>	<p>substitui cu cuvintele „autorității tutelare teritoriale” pentru a uniformiza terminologia utilizată în cadrul normativ ce vizează protecția drepturilor copilului.</p> <p>Nu se acceptă. Potrivit art. 2 alin. (3) lit. b) din Codul administrativ, prevederile codului nu se aplică raporturilor juridice ale autorităților publice care acționează în baza Codului contravențional și Codului penal.</p> <p>Se acceptă. Alin. (1) se expune în redacție nouă. A se vedea supra.</p> <p>Se acceptă. Propunerea se referă la alin. (2) și se expune în redacție nouă. A se vedea supra.</p> <p>Se acceptă. Alin. (2) se expune în redacție nouă. A se vedea supra.</p> <p>Se acceptă. A se vedea supra</p> <p>Nu se acceptă. Norma este preluată din versiunea actuală a art. 210¹ alin. (5) din Codul</p>
--	--	--	---

		<p><i>normative</i>, este lipsit de claritate și urmează a fi revizuit. Subsecvent, sintagma „<i>implicarea, personalului penitenciar specializat</i>” poartă, un caracter ambiguu;</p> <p>- La alin. (7) art. 210¹ propunem substituirea sintagmei „<i>autoritățile/organele</i>” cu sintagma „<i>autoritățile publice</i>”, reieșind din raționamentele relatate <i>supra</i>.</p> <p>Direcția generală juridică La pct.2 ce modifica art.210¹.</p> <p>Pentru comprehensivitatea ulterioară a prevederilor legii considerăm oportuna divizarea articolului menționat în doua articole separate, care ar reglementa 1) segmentul dreptului la petiționare și 2) modalitatea și măsurile de examinare a petițiilor;</p> <p>Sugerăm reexaminarea conținutului alin. (1) prin prisma al.(2) al art.72 din Codul administrativ care prevede expres ca „Petiția poate fi: a) depusă în scris la autoritatea publică ori expediată prin posta sau fax; b) transmisă în formă electronică; c) depusă verbal, fiind consemnata într-un proces-verbal”;</p> <p>La alin.(2), în prima propoziție, după cuvântul „instituției” se va completa cu cuvântul „penitenciare”. Întru evitarea unor interpretări eronate cuvintele „la un cost minim” se vor exclude;</p> <p>La alin.(4) cuvântul „personal” se</p>	<p>de executare, în acest sens, practica penitenciară a fost consolidată și, actualmente, este contantă, fără a fi generate interpretări opuse.</p> <p>Se acceptă. A se vedea supra</p> <p>Nu se acceptă. Potrivit art. 2 alin. (3) lit. b) din Codul administrativ, prevederile codului nu se aplică raporturilor juridice ale autorităților publice care acționează în baza Codului contravențional și Codului penal.</p> <p>Se acceptă. Alin. (2) se expune în redacție nouă. A se vedea supra.</p> <p>Se acceptă.</p>
--	--	--	---

		<p>va exclude;</p> <p>Atragem atenția la alin. (3), textul căruia comportă un caracter ambiguu și nu corespunde criteriilor de calitate a legii prevăzute de alin.(3) al art.60 din Legea nr.100/2017 și anume clarității, integralității și caracterului practic.</p> <p>Centrul Național Anticorupție</p> <p>Cu referire la utilizarea în textul normei la alin. (2) a expresiei „<i>se suportă din contul instituției</i>” în contextul proiectului posedă potențial coruptibil, dat fiind faptul că nu determină cu certitudine subiectul implicat cu atribuția de a suporta cheltuielile necesare pentru exercitarea de către condamnați a dreptului de petiționare, fapt care, la aplicare, va admite interpretări abuzive în acest sens. Potrivit textului propus la art.210/1 alin.(1) din proiect, condamnații pot expedia petițiile atât instituției penitenciare, cât și altor organe/autorități prevăzute de lege, ceea ce denotă faptul că în situația descrisă subiectul responsabil poate fi atât instituția penitenciară, cât și alte organe/autorități. Or, cuvântul instituție poate avea mai multe înțelesuri, în funcție de context.</p> <p>Pericolul coruptibil în acest caz constă în nerecunoașterea de către entitățile publice/subiecți a responsabilității stabilite, ceea ce va crea dificultăți condamnatilor de a-și realiza</p>	<p>Alin. (3) se expune în redacție nouă. A se vedea supra.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Alin. (2) se expune în redacție nouă. A se vedea supra.</p>
--	--	--	---

		<p>dreptul de petiționare.</p> <p><i>Se recomandă completarea cuvântului „instituție” cu textul „penitenciare”.</i></p> <p>Uniunea Avocaților din Republica Moldova</p> <p>La art. 210¹ alin. (5) propunem excluderea sintagmei „în mod obligatoriu”, or aceasta este superfluă, precum și este periculoasă pentru interpretarea celorlalte norme juridice conținute în Codul de executare care nu specifică respectarea acestora „în mod obligatoriu”.</p> <p>Propunem excluderea alin. (6) și (7) art. 210¹, or în acest caz anume autoritatea publică este cea care, în temeiul art. 74 Cod administrativ, este obligată să expedieze originalul petiției autorității publice competente în termen de 5 zile lucrătoare de la data înregistrării petiției, fapt despre care petiționarul este informat.</p> <p>Stabilirea faptului că petiția ține de competența altei autorități publice cade în sarcina autorității publice căreia i-a fost destinată inițial petiția.</p> <p>Prin urmare, anume autoritatea publică căreia i-a fost destinată inițial petiția determină dacă petiția ține sau nu de competența acesteia și, după caz, reține spre examinare în fond petiția, fie o remite conform competenței potrivit art. 74 Cod administrativ.</p> <p>Reglementarea altei proceduri și</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Alin. (5) se expune în redacție nouă. A se vedea supra.</p> <p>Nu se acceptă.</p> <p>Potrivit art. 2 alin. (3) lit. b) din Codul administrativ, prevederile codului nu se aplică raporturilor juridice ale autorităților publice care acționează în baza Codului contravențional și Codului penal.</p>
--	--	--	--

			<p>stabilirea unor reguli adiționale în acest sens nu este necesară și contravine principiului unității reglementării.</p> <p>Avocatul Poporului La alin.(2) din art.210¹ Cod de executare, se propune instituirea unor cheltuieli necesare pentru exercitarea dreptului la petiționare din contul instituției sau din cost propriu la un cost minim.</p> <p>Avocatul Poporului consideră că măsurile în cauză constituie o îngrijință în dreptul la petiționare garantat de art. 52 din Constituție.</p>	<p>Alineatul (2) se în redacție nouă. A se vedea supra.</p>
	<p>Articolul 213. Întrevederile condamnaților (1) Condamnatul are dreptul la întrevederi de scurtă și de lungă durată, care se acordă în modul și în condițiile stabilite de prezentul cod și de <u>Statutul executării pedepsei de către condamnați</u>. În cazurile prevăzute de prezentul cod, conform dispoziției șefului penitenciarului. întrevederile de lungă durată pot avea loc în afara penitenciarului, cu dreptul de locuire a condamnatului împreună cu membrii familiei. (2) Întrevederile de scurtă durată cu soțul, rudele pînă la gradul al IV-lea inclusiv, iar în cazurile prevăzute de Statutul executării pedepsei de către condamnați, cu aprobarea scrisă a șefului instituției penitenciare, cu o</p>	<p>3. Articolul 213: se completează cu alineatul (2¹), cu următorul cuprins: (2¹) Întrevederile de scurtă durată pot fi acordare prin intermediul aplicațiilor pentru videoconferințe, în spații special amenajate, sub supraveghere vizuală sau prin intermediul sistemelor video, de către reprezentanții administrației instituției penitenciare. Regulamentul de utilizare a aplicațiilor web/online în cadrul instituțiilor penitenciare se aprobă de către Ministerul Justiției. la alineatul (3) propoziția „Condamnatul achită cheltuielile suportate de către instituția penitenciară în legătură cu întrevederea de lungă durată” se exclude; la alineatul (4), litera c) se abrogă.</p>	<p>Uniunea Avocaților din Republica Moldova Cu referire la art. 213 alin. (2¹), sugerăm ca acordarea întrevederilor de scurtă durată prin intermediul aplicațiilor pentru videoconferințe să se realizeze suplimentar față de cele cu prezență fizică, astfel încât să nu se diminueze din numărul permis a celor din urmă, or întrevederile prin videoconferințe nu pot substitui din cele cu prezență fizică. În acest sens propunem modificarea în mod corespunzător a primului enunț al alineatului (4).</p> <p>Procuratura Generală Modificările operate prin excluderea la alineatul (3) a propoziției „Condamnatul achită cheltuielile</p>	<p>Nu se acceptă. Întrevederile prin intermediul aplicațiilor pentru videoconferințe reprezintă o alternativă a întrevederilor fizice, pentru vizitatorii care nu se pot deplasa, din varii motive, la locul de detenție.</p> <p>Nu se acceptă. Acordarea întrevederilor condamnaților este o obligație pozitivă a statului care rezultă din art. 8 CEDO. În</p>

<p>altă persoană indicată de condamnat se acordă pe o durată de 1–4 ore. Aceste întrevederi se desfășoară în spații special amenajate, sub supravegherea vizuală sau prin intermediul sistemelor video de către reprezentanții administrației instituției penitenciare.</p> <p>(3) Întrevederile de lungă durată cu soțul, părinții, copiii, frații, surorile, bunicii și nepoții condamnatului, iar în cazurile prevăzute de Statutul executării pedepsei de către condamnați, avînd aprobarea scrisă a șefului instituției penitenciare, cu o altă persoană indicată de condamnat se acordă pe o durată de la 12 ore la 3 zile. Condamnatul achită cheltuielile suportate de către instituția penitenciară în legătură cu întrevederea de lungă durată.</p> <p>(4) Condamnatul are dreptul la o întrevedere de scurtă durată pe lună și la o întrevedere de lungă durată pe trimestru. Întrevederi de lungă durată nu se acordă condamnatului:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) căruia i-a fost suspendat dreptul la întrevederi de lungă durată; b) care a fost transferat în regim inițial în calitate de sancțiune disciplinară; c) la detențiune pe viață aflat în regim inițial. <p>(4¹) Șeful penitenciarului aprobă întrevederi între persoane condamnate, în condițiile stabilite de prezentul articol, în cazul în care</p>		<p><i>suportate de către instituția penitenciară în legătură cu întrevederea de lungă durată” creează neclaritate cu privire la persoana care va achita cheltuielile suportate în legătură cu întrevederile de lungă durată în afara penitenciarului.</i></p>	<p>fond, instituția penitenciare nu are cheltuieli suplimentare în cazul vizitelor, deoarece persoana deținută în continuare este asigurată cu minimum necesar pentru detenție, doar că acest lucru se realizează în camera de întrevederi. Practica actuală de percepere a plăților este una vicioasă, deoarece prin acest lucru, de facto, pe perioada întrevederilor de lungă durată, deținutul își asigură costul de întreținere în detenție, în condițiile în care termenul de executare a pedepsei nu se suspendă, respectiv, toate costurile ar urma să fie suportate de stat.</p>
---	--	---	---

<p>condamnații se află în aceeași instituție penitenciară și dacă între ei există o relație de căsătorie, dovedită prin copie a certificatului de căsătorie.</p> <p>(5) Nu este limitată frecvența întâlnirilor cu avocatul, cu mediatorul în procesul de mediere în cauzele penale sau cu alte persoane prevăzute de lege.</p> <p>(6) Condamnatului bolnav de tuberculoză în formă contagioasă sau cu boli somatice internat în spitalul penitenciarului nu i se acordă întrevederi de lungă durată. Întrevederile de lungă durată ce i se cuvin se înlocuiesc cu întrevederi de scurtă durată.</p>			
<p>Articolul 221¹. Percheziția condamnaților</p> <p>(1) Pentru prevenirea unor evenimente deosebite, a situațiilor de risc, precum și pentru ridicarea obiectelor și substanțelor interzise, persoanele condamnate sînt supuse percheziției.</p> <p>(2) Percheziția este acțiunea prin care se realizează un control amănunțit asupra condamnaților, echipamentului, bagajelor, camerelor de deținere și tuturor locurilor unde condamnații au acces.</p> <p>(3) În timpul percheziției, condamnatul este obligat să predea benevol obiectele și substanțele interzise, să se dezbrace, să scoată conținutul din genți, sacoșe, rucsacuri, saci și alte lucruri pe care le are asupra sa și să le</p>	<p>4. La articolul 221¹, alineatul (8) va avea următorul cuprins:</p> <p>„(8) Obiectele sau substanțele interzise depistate se ridică în conformitate cu art. 273 alin. (2) al Codului de procedură penală, cu excepția celor confecționate sau preparate artizanal în cadrul instituției penitenciare, care se distrug conform procedurii stabilite prin ordinul directorului Administrației Naționale a Penitenciarelor.”;</p> <p>Articolul se completează cu alineatul (8¹) cu următorul cuprins:</p> <p>„(8¹) Modalitatea de efectuare a percheziției și a controlului de specialitate, de consemnare a rezultatelor și de evidență a acestora, precum și tipurile, procedeele și asigurarea tehnico-materială necesară efectuării</p>	<p>Guvernul Republicii Moldova</p> <p>La pct. 4:</p> <p>Referitor la alin. (8), vă informăm că Ministerul Justiției promovează proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 și a Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008) înregistrat la Cancelaria de Stat cu numărul unic 533/MJ/2022, care prevede sancționarea conform Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 a transmiterii ilegale a unor obiecte sau substanțe interzise persoanelor deținute în instituțiile penitenciare, dacă fapta nu constituie infracțiune. Totodată, se propune a se reflecta asupra opțiunii stabilirii de către ministrul justiției a</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Pct. 4 din proiect va avea următorul cuprins:</p> <p>„La articolul 221¹, alineatele (8) și (9) vor avea următorul cuprins:</p> <p>„(8) Obiectele sau substanțele interzise depistate se ridică în conformitate Codul de procedură penală sau Codul contravențional, dacă fapta nu constituie infracțiune, cu excepția celor confecționate sau preparate artizanal în cadrul instituției penitenciare, care se distrug conform procedurii stabilite prin ordin al ministrului justiției.</p> <p>(9) Felurile percheziției, modalitățile de efectuare, asigurarea tehnico-materială necesară efectuării acestora, precum și documentele ce se</p>

<p>prezintă persoanelor care efectuează percheziția.</p> <p>(4) Percheziția corporală se efectuează de către persoane de același sex cu condamnații percheziționați și în condiții care să nu lezeze demnitatea persoanelor condamnate.</p> <p>(5) În cadrul percheziției corporale amănunțite se interzice urmărirea descoperirii obiectelor interzise prin efectuarea de exerciții fizice. Percheziția corporală amănunțită se desfășoară cu respectarea dreptului persoanei percheziționate la viața intimă.</p> <p>(6) Perchezițiile asupra cavităților corporale ale condamnaților pot fi realizate numai de către personalul medical.</p> <p>(7) Percheziționarea bagajelor și a bunurilor personale se face în prezența persoanei în cauză sau a altui condamnat, dacă aceasta nu este prezentă.</p> <p>(8) Obiectele interzise și sumele de bani pe care condamnații nu au dreptul de a le avea asupra lor, găsite la efectuarea percheziției, se confiscă. Bunurile confiscate se valorifică sau se distrug potrivit legii, iar sumele de bani se fac venit la bugetul de stat. Procedura de valorificare și de distrugere a bunurilor confiscate se stabilește prin Statutul executării pedepsei de către condamnați.</p> <p>(9) Felurile percheziției, modalitățile de efectuare, asigurarea tehnico-</p>	<p>percheziției și controlul de specialitate, inclusiv documentele ce se întocmesc în acest sens, se stabilesc prin ordinul directorului Administrației Naționale a Penitenciarelor.”.</p>	<p>procedurii de distrugere a obiectelor sau a substanțelor interzise depistate (observație valabilă și pentru art. 246 alin. (9) privind aprobarea procedurii disciplinare). Din acest considerent, propunem ca alin. (8) să fie expus în următoarea formulare:</p> <p>„(8) Obiectele sau substanțele interzise depistate se ridică în conformitate Codul de procedură penală sau Codul contravențional, dacă fapta nu constituie infracțiune, cu excepția celor confecționate sau preparate artizanal în cadrul instituției penitenciare, care se distrug conform procedurii stabilite prin ordin al ministrului justiției.”</p> <p>Prevederile alin. (8¹), cu care se propune completarea art. 221¹, dublează prevederile alin. (9) al acestui articol. În acest sens, propunem reformularea alin. (9) și excluderea din proiect a propunerii de completare a art. 221¹ cu alin. (8¹).</p> <p>DI Adrian ALBU, deputat</p> <p>Atenționează asupra ambiguității prevederilor conținute la art. 221¹, alineatul (8) și alineatul (9) în ceea ce privește efectuarea percheziției prin reglementarea clară a procedurii.</p> <p>Direcția generală juridică</p> <p>La pct.4. constatăm că, propunerea de modificare a alineatului (8) a art.221¹ vine în contradicție directă cu</p>	<p>întocmesc cu acest prilej se stabilesc prin ordin al ministrului justiției.”.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Alin. (8¹) din proiect se exclude. Alineatul (9) este expus în redacție nouă. A se vedea supra.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Alineatul (9) se expune în redacție nouă. A se vedea supra.</p> <p>Se acceptă.</p>
--	--	--	---

	<p>materială necesară efectuării acesteia, precum și documentele ce se întocmesc cu acest prilej se stabilesc prin regulamentul prevăzut la art.223¹ alin.(2).</p>		<p>alin.(9) al aceluiași articol și alin.(2) al art.223¹. Întru evitarea dublării competențelor Ministerului Justiției și Administrației Naționale a Penitenciarelor atenționăm asupra necesității revizuirii normelor propuse prin prisma normelor existente.</p> <p>Considerăm irelevantă trimiterea la alin.(2) al art.273 din Codul de procedură penală, or articolul menționat prevede organele de constatare, competența și acțiunile acestora în cazul urmăririi penale, astfel fiind neaplicabile condamnaților aflați în locuri de detenție. În aceasta ordine de idei pleptăm pentru menținerea redacției actuale a alin.(8) al art.221¹.</p> <p>Aceeași obiecție este valabilă și pentru pct.5 ce prevede modificarea art.221² alin. (5).</p> <p>Centrul Național Anticorupție</p> <p>Pentru a nu admite conflicte de competență între directorul Administrației Naționale a Penitenciarelor și ministrul justiției, se recomandă reexaminarea soluției propuse la alin.(8) al art.221/1 din proiect în raport cu alin.(9) al art.221/1 din Cod de executare, în vederea formulării cu multă claritate privitor la autoritatea competentă de aprobare a modalității de efectuare a percheziției, asigurarea tehnico-materială necesară efectuării acesteia și documentele ce se întocmesc în acest sens.</p>	<p>Alineatul (8) se expune în redacția propusă de Guvern. A se vedea supra.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Alin. (5) art. 221² se expune în redacție nouă.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Alineatul (8) se expune în redacția propusă de Guvern. A se vedea supra.</p>
--	---	--	---	---

			<p>Obiecții: Alin.(8) al art.221/1 propus de proiect indică că, modalitatea de efectuare a percheziției, asigurarea tehnico- materială necesară efectuării acesteia și documentele ce se întocmesc în acest sens se stabilesc <u>prin ordinul directorului Administrației Naționale a Penitenciarelor</u>. Iar, redacția în vigoare a alin.(9) al art.221/1 din Codul de executare stabilește că felurile percheziției, modalitățile de efectuare, asigurarea tehnico-materială necesară efectuării acesteia, precum și documentele ce se întocmesc cu acest prilej se stabilesc <u>prin regulament aprobat prin ordin al ministrului justiției</u>.</p> <p>Coroborînd normele precitate supra, se atestă că acestea instituie norme similare de aprobare a modalității de efectuare a percheziției, asigurarea tehnico-materială necesară efectuării acesteia și documentele ce se întocmesc în acest sens, diferit fiind stabilit doar subiectul responsabil de aprobarea aspectelor respective.</p> <p>În aceste condiții, stabilirea unor atribuții identice pentru directorul Administrației Naționale a Penitenciarelor și ministrul justiției va genera conflicte de competență între entitățile respective, care vor aprecia și stabili în fiecare caz separat aprobarea modalității de efectuare a percheziției, asigurarea tehnico- materială necesară efectuării acesteia și</p>	
--	--	--	--	--

		<p>documentele ce se întocmesc în acest sens, cu eventuale apariții de comitere a abuzurilor.</p> <p>Uniunea Avocaților din Republica Moldova</p> <p>La art. 221¹ alin. (8), propunem substituirea textului „art. 273 alin. (2)” cu textul „art. 131, 132, 260 și 261”, or procedura de consemnare a acțiunilor de ridicare a obiectelor și documentelor se reglementează anume la articolele menționate și nu la art. 273 alin. (2) Cod de procedură penală. Ultimul reglementează doar printr-o normă de trimitere că, întocmirea proceselor-verbale se realizează în condițiile prevăzute de art. 260-261 din prezentul cod, în care se vor consemna acțiunile efectuate și circumstanțele constatate.</p> <p>Observația este valabilă și pentru dispozițiile alin. (5) art. 221².</p> <p>Adițional, propunem completarea notei informative cu argumente referitoare soluția de a excepta ridicarea obiectelor și substanțelor interzise confecționate sau preparate artizanal în cadrul instituției penitenciare.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Alineatul (8) se expune în redacția propusă de Guvern. A se vedea supra.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Alin. (5) art. 221² se expune în redacție nouă.</p>
<p>Articolul 221². Controlul de specialitate la intrare în locul de deținere</p> <p>(1) Persoanele și bagajele aflate asupra acestora, precum și mijloacele de transport care au acces în penitenciar sînt supuse controlului de specialitate.</p>	<p>5. La articolul 221² alineatul (5), cuvintele „și se sigilează, întocmindu-se un proces-verbal în acest sens, fiind anunțate de îndată organele competente” se substituie cu textul „în mod corespunzător, în conformitate cu art.</p>	<p>Deputat Ana RACU, amendament:</p> <p>Articolul 221² alin. (5) va avea următorul cuprins:</p> <p>„(5) Bunurile și obiectele interzise, nedeclarate și descoperite în urma controlului de specialitate asupra</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Articolul 221² alin. (5) va avea următorul cuprins:</p> <p>„(5) Bunurile și obiectele interzise, nedeclarate și descoperite în urma controlului de specialitate asupra persoanelor vizitatoare se ridică în mod</p>

<p>(2) Administrația penitenciarului are dreptul să efectueze controlul de specialitate al persoanelor care intră sau ies din penitenciar și al obiectelor de producere, cu excepția persoanelor menționate la art. 181 alin.(1) din prezentul cod, cărora li se propune să depună spre păstrare bunurile interzise în penitenciar aflate asupra lor.</p> <p>(3) Controlul de specialitate cuprinde toate activitățile desfășurate de personalul penitenciarului pentru stabilirea calității persoanelor care au acces în locurile de deținere, precum și pentru depistarea, ridicarea bunurilor și obiectelor interzise care se află în posesia, folosința sau păstrarea condamnaților, și se realizează prin observare, palpare, control corporal sau utilizarea unor echipamente tehnice de detectare.</p> <p>(4) Înainte de efectuarea controlului, persoanele vizitatoare sînt informate, prin afișare în locuri accesibile acestora, cu privire la bunurile și obiectele a căror păstrare în instituția penitenciară este interzisă și despre obligația de a le depune la postul de control.</p> <p>(5) Bunurile și obiectele interzise, nedeclarate și descoperite în urma controlului de specialitate asupra persoanelor vizitatoare se ridică și se sigilează, întocmindu-se un proces-verbal în acest sens, fiind anunțate de îndată organele competente.</p>	<p>273 alin. (2) din Codul de procedură penală”.</p>	<p>persoanelor vizitatoare se ridică în mod corespunzător, în conformitate cu prevederile Codului de procedură penală sau Codului contravențional, dacă fapta nu constituie infracțiune.”.</p> <p>Uniunea Avocaților din Republica Moldova</p> <p>Propunem substituirea textului „art. 273 alin. (2)” cu textul „art. 131, 132, 260 și 261”, or procedura de consemnare a acțiunilor de ridicare a obiectelor și documentelor se reglementează anume la articolele menționate și nu la art. 273 alin. (2) Cod de procedură penală. Ultimul reglementează doar printr-o normă de trimitere că, întocmirea proceselor-verbale se realizează în condițiile prevăzute de art. 260-261 din prezentul cod, în care se vor consemna acțiunile efectuate și circumstanțele constatate.</p>	<p>corespunzător, în conformitate cu prevederile Codului de procedură penală sau Codului contravențional, dacă fapta nu constituie infracțiune.”</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Alin. (5) se expune în redacție nouă. A se vedea supra.</p>
---	--	---	---

<p>Articolul 232. Controlul stării de sănătate a condamnatilor</p> <p>(1) Examenul medical al condamnatului se efectuează la primirea în penitenciar și, la solicitare și în mod periodic, în timpul executării pedepsei, însă nu mai rar de o dată la 6 luni, precum și la eliberarea din locurile de detenție. Examenul medical se efectuează în condiții de confidențialitate și intimitate, cu excepția cazurilor în care medicul, pentru motive de siguranță și securitate, solicită prezența altor reprezentanți ai administrației penitenciarului, fapt care va fi consemnat în modul corespunzător.</p> <p>(2) La sosirea în penitenciar, condamnatul, în termen de până la 24 de ore, este examinat în vederea constatării existenței leziunilor corporale sau altor urme de violență și, în termen de până la 15 zile, este chestionat și supus examenului medical și igienizării sanitare în încăperile de carantină ale penitenciarului.</p> <p>(3) În cazul în care se constată urme de violență, tratamente cu cruzime, inumane sau degradante ori de alte rele tratamente sau persoana condamnată acuză violență, medicul care efectuează examenul medical are obligația de a consemna în fișa medicală cele constatate și declarațiile persoanei condamnate în legătură cu acestea sau cu orice altă agresiune și de a anunța imediat șeful instituției</p>	<p>6. La articolul 232: la alineatul (3) textul „șeful instituției penitenciare, care sesizează” se exclude;</p> <p>alineatul (4) se completează cu propoziția „Procedura de accesare a serviciilor din cont propriu sau a medicului privat se stabilește printr-un ordin al directorului Administrației Naționale a Penitenciarelor”.</p> <p>alineatul (5) se abrogă;</p> <p>alineatul (6). se abrogă;</p> <p>se completează cu alineatul 6¹ cu următorul cuprins:</p> <p>„(6¹) Automutilarea intenționată a condamnatului nu constituie abatere disciplinară”.</p>	<p>Deputat Ana RACU, amendament:</p> <p>Punctul 6. va avea următorul cuprins: „La articolul 232:</p> <p>alineatul (4) se completează cu propoziția: „Procedura de accesare a serviciilor din cont propriu sau a medicului privat se stabilește printr-un ordin al directorului Administrației Naționale a Penitenciarelor”.</p> <p>alineatul (6), se abrogă;</p> <p>se completează cu alineatul 6¹ cu următorul cuprins:</p> <p>„(6¹) Automutilarea intenționată a condamnatului nu constituie abatere disciplinară”.</p> <p>Guvernul Republicii Moldova La pct. 6:</p> <p>1. La propunerea de completare a art. 232 alin. (4), cuvântul „printr-un” se va substitui cu cuvântul „prin”.</p> <p>2. Abrogarea alin. (5) al art. 232, potrivit căruia „în temeiul hotărârii comisiei medicale specializate, condamnații bolnavi de tuberculoză, boli venerice, alcoolism, narcomanie sau toxicomanie sunt supuși tratamentului obligatoriu”, <i>necesită argumentare în nota informativă, or excluderea unor astfel de norme ar îngreuna drepturile deținuților la viață și sănătate, care trebuie să fie garantate de stat.</i></p> <p>Curtea Europeană a Drepturilor Omului a considerat că măsurile de a</p>	<p>Se acceptă. Punctul 6. va avea următorul cuprins: „La articolul 232:</p> <p>alineatul (4) se completează cu propoziția: „Procedura de accesare a serviciilor din cont propriu sau a medicului privat se stabilește prin ordin al directorului Administrației Naționale a Penitenciarelor”.</p> <p>alineatul (6) se abrogă;</p> <p>se completează cu alineatul 6¹ cu următorul cuprins:</p> <p>„(6¹) Automutilarea intenționată a condamnatului nu constituie abatere disciplinară”.</p> <p>Se acceptă. Punctul 6. din proiect se expune în redacție nouă. Se renunță la abrogarea alin. (5) al art. 232. A se vedea supra.</p>
--	---	---	---

penitenciare, care sesizează procurorul și Avocatul Poporului sau, în cazurile privind condamnării minori, Avocatul Poporului pentru drepturile copilului în termen de 24 de ore. Persoana condamnată are dreptul de a cere să fie examinată, din cont propriu, la locul de deținere, de un medic din afara sistemului administrației penitenciare, indicat de aceasta sau de un medic legist. Constatările medicului din afara sistemului administrației penitenciare se consemnează în fișa medicală a persoanei condamnate, iar certificatul medico-legal se anexează la fișa medicală, după ce persoana condamnată a luat cunoștință de conținutul său, contra semnătură.

(4) Condamnatul beneficiază de asistența terapeutică, chirurgicală, psihiatrică, ginecologică și stomatologică. Condamnatul poate, din cont propriu, să beneficieze și de serviciile medicului privat.

(5) În temeiul hotărârii comisiei medicale specializate, condamnării bolnavi de tuberculoză, boli venerice, alcoolism, narcomanie sau toxicomanie sînt supuși tratamentului obligatoriu.

(6) Condamnatul este obligat să suporte cheltuielile legate de tratamentul automutilării intenționate, cu excepția cazului prevăzut în art.229 alin.(4) din prezentul cod.

(7) În cazul unei boli grave sau

supune tratamentului obligatoriu un condamnat, în cazul în care se poate demonstra necesitatea lor din punct de vedere medical pentru salvarea vieții, nu trebuie considerate, în principiu, drept inumane și degradante, cu condiția că ele sunt însoțite de garanții procedurale de protecție împotriva caracterului arbitrar și nu depășesc nivelul minim de gravitate (*Cauza Nevmerzhtsky c. Ucrainei*, 2005).

Mai mult decât atât, supunerea unui tratament obligatoriu a condamnatului în temeiul hotărârii comisiei medicale se face nu pentru umilirea sau pedepsirea acestuia, ci pentru protecția condamnatului și prevenirea unor daune ireversibile (*Cauza Ozgul c. Turciei*, 2007).

Astfel, obligația de a proteja viața persoanelor private de libertate implică o obligație ireversibilă a autorităților de a le acorda asistența medicală necesară și în termene proximale, pentru a le proteja viața și sănătatea (*Cauza Jasinskis c. Letoniei*, 2010, § 60 și *Cauza Hilmioglu c. Turciei* (dec.), 2020, §. 70).

Această prevedere urmărește nu doar să protejeze societatea de urmările grave pe care le au aceste boli, dar să protejeze și persoanele bolnave înseși. Cu atât mai mult acest tratament este necesar să fie obligatoriu în cazurile în care deținutul a fost condamnat pentru o faptă săvârșită sub influența

	<p>constatării că persoana condamnată a fost supusă la tortură, tratamente cu cruzime, inumane sau degradante ori alte rele tratamente, administrația penitenciarului asigură înștiințarea, de îndată, telegrafic ori pe o altă cale, familiei, altor persoane apropiate condamnatului despre acest fapt.</p>		<p>fie a băuturilor alcoolice, fie a unor substanțe interzise, fiind dependent de acestea și reprezentând un risc social pentru persoanele din jur. Totodată, bolile care sunt transmisibile și nu se tratează pun în pericol celelalte persoane care interacționează cu persoanele bolnave (celelalte persoane deținute, colaboratorii penitenciarelor etc.).</p> <p>Procuratura Generală</p> <p>Cu referire la completarea art. 232 cu alin. (6¹) cu următorul conținut: „<i>Automutilarea intenționată a condamnatului nu constituie abatere disciplinară</i>”, vom statua că, acest text nu are relevanță asupra conținutului normei ce se propune a fi completată din considerentul că, ea reglementează modalitatea de efectuare a controlului sănătății condamnatului și nu vizează reglementări cu referire la răspunderea disciplinară a condamnaților.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>În raportul întocmit ca urmare a vizitei efectuate în perioada 14 - 25 septembrie 2015, cât și în raportul ce vizează rezultatele vizitei din perioada 28 ianuarie - 07 februarie 2020, CPT a exprimat îngrijorarea sa față de abordarea autorităților adoptată în raport cu condamnații care au comis acte de automutilare și consideră că obligarea acestor condamnați de a plăti pentru asistența medicală acordată este total inadmisibilă.</p> <p>Așa cum a notat și Comitetul în rapoartele sale, actele de automutilare reflectă în mod frecvent probleme și condiții de natură psihologică sau psihiatrică și necesită, mai degrabă, o abordare din punct de vedere terapeutic, decât dintr-un punct de vedere represiv. Mediul penitenciar reprezintă un factor de risc suplimentar în creșterea frecvenței auto-agresiunii printre condamnați în comparație cu populația generală. În acest context,</p>
--	---	--	--	--

			<p>toate cazurile de automutilare trebuie evaluate medical imediat după incident pentru a analiza amploarea leziunilor și pentru a aprecia starea psihologică și fizică a condamnatului, iar eforturile personalului penitenciar trebuie să fie consolidate și orientate pentru îmbunătățirea calității serviciilor psihologice, medicale și sociale oferite condamnaților, inclusiv prin asigurarea accesului neîntârziat la serviciile și suportul esențial.</p>
		<p>Direcția generală juridică La pct.6 (ce tine de modificarea art.232): Conform cadrului normativ existent, în cazul în care se constată urme de violență, tratamente cu cruzime, inumane sau degradante ori de alte rele tratamente sau persoana condamnată acuză violență, medicul care efectuează examenul medical are obligația de a consemna în fișa medicală cele constatate și declarațiile persoanei condamnate în legătură cu acestea sau cu orice alta agresiune și de a anunța imediat șeful instituției penitenciare, care sesizează procurorul și Avocatul Poporului sau, în cazurile privind condamnații minori, Avocatul Poporului pentru drepturile copilului în termen de 24 de ore. Proiectul de lege vine sa excludă din rândul responsabililor de protejarea drepturilor condamnaților <u>șeful instituției</u></p>	<p>Se acceptă. Punctul 6. din proiect se expune în redacție nouă. Se renunță la abrogarea alin. (3) și (5) al art. 232. A se vedea supra.</p>

		<p><u>penitenciare</u>. Constatam ca, în Nota informativă autorii nu au argumentat necesitatea excluderii din procesul supravegherii ordinii în instituția penitenciară a unei verigi importante, precum șeful instituției penitenciare. În aceasta ordine de idei, sugerăm reexaminarea oportunității modificării articolului în cauză.</p> <p>În alin.(4) cuvântul „printr-un” se substitui cu cuvântul „prin”.</p> <p>Este inacceptabilă abrogarea alineatului (5) din art.232, or excluderea acestei prevederi va avea drept consecință apariție a focarelor de boli contagioase în instituțiile penitenciare și riscului eminent de îmbolnăvire a deținuților. Considerăm imperios necesar ca, condamnații bolnavi de tuberculoză, boli venerice, alcoolism, narcomanie sau toxicomanie să fie obligatoriu supuși tratamentului. Astfel, optăm pentru menținerea în vigoare a alineatului (5).</p> <p>Uniunea Avocaților din Republica Moldova</p> <p>Cu referire la abrogarea alin. (5) art. 232, nota informativă nu conține argumente în favoarea unei asemenea soluții, or tuberculoza este o boală extrem de contagioasă și se propagă pe cale aeriană, de aceea salvarea vieții condamnatului și protejarea sănătății altor persoane poate fi</p>	<p>Se acceptă. A se vedea supra.</p> <p>Se acceptă. Se renunță la abrogarea alin. (5) al art. 232. A se vedea supra.</p> <p>Se acceptă. Se renunță la abrogarea alin. (5) al art. 232. A se vedea supra.</p>
--	--	---	---

			un scop legitim rezonabil și proporțional restrângerii drepturilor persoanei bolnave de tuberculoză.	
	<p>Articolul 235. Condițiile de antrenare a condamnatilor în munci remunerate</p> <p>(1) În funcție de categoria penitenciarului și regimul de detenție, condamnații sînt antrenați în munci remunerate în penitenciare sau în afara acestora, în sectoarele, atelierele de producere sau gospodăriile auxiliare ale penitenciarelor, în lucrările de deservire a instituțiilor penitenciare, la întreprinderile din cadrul sistemului administrației penitenciare, precum și la alte persoane fizice sau juridice indiferent de forma de proprietate.</p> <p>(2) Constituie antrenare în muncă în penitenciar muncile remunerate prestate de către condamnați în celule, nemijlocit pe teritoriul penitenciarului, în sectoarele izolate ale penitenciarului, în atelierele de producere sau în gospodăriile auxiliare aflate pe teritoriul penitenciarului sau în afara acestuia, unde este asigurată paza și supravegherea permanentă.</p> <p>(2¹) Condamnatul poate fi eliberat de la muncă dacă nu îndeplinește volumul de muncă încredințat, a încălcat disciplina de muncă sau dacă se constată că munca prezintă pericol pentru condamnat ori periclitează securitatea și ordinea interioară a penitenciarului. Încadrarea în muncă și eliberarea de</p>	<p>7. La articolul 235 alineatul (4), după cuvintele „detențiunii pe viață” se completează cu cuvintele „aflați în regim inițial”.</p>		

<p>la muncă a condamnatului se efectuează în condițiile prezentului cod și ale Statutului executării pedepsei de către condamnați.</p> <p>(3) Muncile prestate de condamnați nu constituie relații individuale de muncă în sensul legislației muncii.</p> <p>(4) Preveniții, condamnații la pedeapsa închisorii în penitenciarele de tip închis sau semiînchis aflați în regim inițial, precum și condamnații la pedeapsa detențiunii pe viață pot fi antrenați în munci remunerate doar în celule sau în ateliere special amenajate în acest scop.</p> <p>(5) Condamnații enumerați în art.216 alin.(3) din prezentul cod nu pot fi antrenați în munci remunerate în sectoarele izolate ale penitenciarului aflate în afara acestuia și la obiectivele la care nu sînt asigurate paza și supravegherea permanentă a condamnaților.</p> <p>(6) În baza contractului încheiat între administrația penitenciarului și persoane fizice sau juridice, condamnații pot fi antrenați într-o muncă remunerată în afara penitenciarului, în condițiile prevăzute la art.216, 249-251 din prezentul cod.</p> <p>(7) Timpul de lucru și de odihnă al condamnatului se stabilește în conformitate cu legislația muncii. Evidența timpului de muncă se ține conform instrucțiunii aprobate de Administrația Națională a Penitenciarelor.</p>			
--	--	--	--

	(8) Munca condamnatilor se organizează și se desfășoară cu respectarea prevederilor <u>Legii securității și sănătății în muncă nr.186-XVI din 10 iulie 2008</u> , ale altor acte normative în domeniul securității și sănătății în muncă.			
	<p>Articolul 236¹. Recuperarea pagubelor</p> <p>(1) Persoanele aflate în executarea pedepselor privative de libertate răspund pentru prejudiciile cauzate din vina lor la locul de detenție sau la locul de muncă din penitenciar, precum și pentru cheltuielile aferente suportate de instituțiile penitenciare în legătură cu acordarea asistenței medicale ca urmare a automutilării sau în caz de simulare conștientă a bolilor, stabilită și confirmată de instituțiile medico-sanitare publice ale Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale.</p> <p>(2) Prejudiciul cauzat la locul de detenție se recuperează în baza ordinului de imputare emis de către șeful penitenciarului.</p> <p>(3) Împotriva ordinului de imputare persoana condamnată poate face contestație la judecătoria în circumscripția căreia este situat penitenciarul în termen de 30 de zile de la data primirii sau de la data când a luat cunoștință de ordinul respectiv.</p> <p>(4) Sumele încasate în restituirea pagubelor se virează în bugetul penitenciarului și se utilizează în scopul</p>	<p>8. La articolul 236¹ alineatul (1), textul „precum și pentru cheltuielile aferente suportate de instituțiile penitenciare în legătură cu acordarea asistenței medicale ca urmare a automutilării sau în caz de simulare conștientă a bolilor, stabilită și confirmată de instituțiile medico-sanitare publice ale Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale” se exclude.</p>	<p>Guvernul Republicii Moldova</p> <p>La pct. 8, referitor la modificarea art. 236¹, se propune completarea proiectului cu amendamente ce vizează alin. (2) după cum urmează:</p> <p>„la alineatul (2):</p> <p>cuvintele „șeful penitenciarului” se substituie cu cuvintele „directorul instituției penitenciare”;</p> <p>se completează cu următorul enunț:</p> <p>„Executarea ordinului de imputare se realizează conform reglementărilor aplicabile executării creanțelor bănești bazate pe dispoziții de drept public.”</p> <p>În sensul propunerii menționate, precizăm faptul că, potrivit reglementărilor actuale, recuperarea prejudiciului cauzat la locul de detenție din vina condamnatului se efectuează în baza ordinului de imputare emis de către directorul instituției penitenciare. Conform dispozițiilor art. 10 din Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018, ordinul respectiv, în esență, este un „act administrativ”, însă, subsumat cu prevederile art. 2 alin. (3) lit. b) din același cod,</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Articolul 236¹ va avea următorul cuprins:</p> <p>„Articolul 236¹. Recuperarea pagubelor</p> <p>(1) Persoanele aflate în executarea pedepselor privative de libertate răspund pentru prejudiciile cauzate din vina lor la locul de detenție sau la locul de muncă din penitenciar.</p> <p>(2) Prejudiciul cauzat la locul de detenție se recuperează în baza ordinului de imputare emis de către directorul instituției penitenciare. Executarea ordinului de imputare se realizează conform reglementărilor aplicabile executării creanțelor bănești bazate pe dispoziții de drept public</p> <p>(3) Împotriva ordinului de imputare persoana condamnată poate face contestație la judecătoria în circumscripția căreia este situat penitenciarul în termen de 30 de zile de la data primirii sau de la data când a luat cunoștință de ordinul respectiv.</p> <p>(4) Sumele încasate în restituirea pagubelor se virează în bugetul penitenciarului și se utilizează în scopul</p>

<p>recuperării bunului deteriorat și cheltuielilor suportate.</p>		<p>nu poate fi asigurată executarea acestuia în corespundere cu dispozițiile art. 175-177 din Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018 și ale Regulamentului privind procedura de executare a creanțelor bănești bazate pe dispoziții de drept public, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 618/2019. Prin urmare, acest fapt implică o procedură inutilă de adresare în instanța de drept civil pentru obținerea titlului executoriu.</p> <p>Direcția generală juridică La pct.8. sugerăm revizuirea intenției de modificare a art. 236¹ alin. (1) în redacția propusă. Considerăm că deținutii trebuie să poarte răspundere pentru prejudiciile cauzate în cazurile de simulare conștientă a bolilor. Dacă automutilarea are la baza devieri psihice ce survin drept consecință a deținerii, simularea conștientă a bolilor poartă un caracter bine determinat și comportă claritate în gândire.</p> <p>Procuratura Generală Nu susținem modificările operate prin excluderea textului la alin. (1) art. 236¹. E necesar de remarcat că, autorul proiectului de lege prin modificările invocate <i>supra</i>, generalizează condițiile și cauzele acțiunilor de automutilare efectuate de condamnați. Astfel, e necesar de examinat și analizat</p>	<p>recuperării bunului deteriorat și cheltuielilor suportate.</p> <p>Nu se acceptă. În raportul întocmit ca urmare a vizitei efectuate în perioada 14 - 25 septembrie 2015, cât și în raportul ce vizează rezultatele vizitei din perioada 28 ianuarie - 07 februarie 2020, CPT a exprimat îngrijorarea sa față de abordarea autorităților adoptată în raport cu condamnații care au comis acte de automutilare și consideră că obligarea acestor condamnați de a plăti pentru asistența medicală acordată este total inadmisibilă. Așa cum a notat și Comitetul în rapoartele sale, actele de automutilare reflectă în mod frecvent probleme și condiții de natură psihologică sau psihiatrică și necesită, mai degrabă, o abordare din punct de vedere terapeutic, decât dintr-un punct de vedere represiv. Mediul penitenciar reprezintă un factor de risc suplimentar în</p>
---	--	---	---

			<p>fiecare caz, în vederea stabilirii existenței problemelor de natura psihologică sau psihiatrică. În cazul excluderii acestora, considerăm necesară obligarea condamnatului la răspunderea pentru cheltuielile aferente suportate de instituțiile penitenciare în legătură cu acordarea asistenței medicale, ca urmare a automutilării.</p> <p>Subsecvent, nu sunt clare raționamentele autorului proiectului de lege aferent recuperării cheltuielilor suportate de instituțiile penitenciare în legătură cu acordarea asistenței medicale, ca urmare a simulării <u>consti-</u> <u>ente</u> a bolilor, care este o acțiune exercitată cu discernământ. Îndreptată spre atingerea unui anumit scop.</p>	<p>creșterea frecvenței auto-agresiunii printre condamnați în comparație cu populația generală. În acest context, toate cazurile de automutilare trebuie evaluate medical imediat după incident pentru a analiza amploarea leziunilor și pentru a aprecia starea psihologică și fizică a condamnatului, iar eforturile personalului penitenciar trebuie să fie consolidate și orientate pentru îmbunătățirea calității serviciilor psihologice, medicale și sociale oferite condamnaților, inclusiv prin asigurarea accesului neîntârziat la serviciile și suportul esențial.</p>
<p>Articolul 242¹. Obligațiile condamnatilor</p> <p>Articolul 242². Interdicțiile condamnaților</p>	<p>9. Articolul 242¹ și 242² se abrogă.</p>	<p>Deputat Ana RACU, amendament</p> <p>Punctul 9 din proiect (Articolele 242¹ și 242²) se exclude. Punctul 8) al art. 242² se abrogă.</p> <p>Direcția generală juridică</p> <p>La pct. 9 nu susținem abrogarea articolelor 242¹ și 242², or considerăm că obligațiile și interdicțiile condamnaților trebuie să se regăsească în Codul de executare.</p> <p>Procuratura Generală</p> <p>În privința abrogării articolelor 242¹ și 242² din Codul de executare - considerăm această propunere a fi una lipsită de raționamente, or, toate</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Punctul 9 din proiect (articolele 242¹ și 242²) se exclude. Punctul 8) al art. 242² se abrogă.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Punctul 9 din proiect (articolele 242¹ și 242²) se exclude.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Punctul 9 din proiect (articolele 242¹ și 242²) se exclude.</p>	

			<p>codurile din legislația națională prevăd norme distincte ce enumeră drepturile și obligațiile persoanei în raport cu statutul pe care îl deține, și în cazul dat, Codul de executare urmează să stabilească cert obligațiile condamnatului, inclusiv interdicțiile, pornind totodată și de la argumentul că, condamnatul este persoana ce suportă niște consecințe de ordin legal, impuse și stabilite de stat pentru comiterea unor fapte prejudiciabile ce au atentat la anumite raporturi sociale pe care acesta le protejează.</p> <p>Mai mult ca atât, autorul proiectului în dispoziția art. 245 din Codul de executare propus spre avizare, folosește expresia „<i>obligațiile stabilite în prezentul cod</i>” însă care vor fi acestea, în cazul în care, potrivit proiectului propus, normele ce enunță obligațiile și interdicțiile condamnaților ar urma a fi abrogate. Urmare, considerăm dispozițiile de la art. 245 din Codul de executare în redacția actuală a fi în concordanță cu principiul clarității și previzibilității legii, principii ce cu regret nu pot fi raportate textului normei articolului 245 din proiectul propus spre avizare.</p>	
	<p>Articolul 245. Abateri disciplinare</p> <p>(1) Constituie abateri disciplinare foarte grave încălcarea dispozițiilor prevăzute la art.242¹ pct.1)–4) și art.242² pct.1)–20) din prezentul cod, determinarea cu intenție a altei</p>	<p>10. Articolul 245 va avea următorul cuprins:</p> <p>„Articolul 245. Încălcările și răspunderea disciplinară</p> <p>(1) Dacă condamnatul încalcă cu vinovăție obligațiile stabilite în</p>	<p>Guvernul Republicii Moldova</p> <p>La pct. 9 și 10 din proiectul de lege, atragem atenția asupra faptului că propunerile înaintate de către autorii proiectului sunt contradictorii. Astfel, la art. 245 alin. (1) din Codul de</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Punctul 9 din proiect (articolele 242¹ și 242²) se exclude.</p>

<p>persoane condamnate să săvârșească una dintre faptele prevăzute la art.242² pct.1)–20) din prezentul cod, precum și încălcarea altor obligații și interdicții prevăzute ca abateri foarte grave în alte acte normative.</p> <p>(2) Constituie abateri disciplinare grave încălcarea dispozițiilor prevăzute la art.242¹ pct.5)–9) și art.242² pct.21)–27) din prezentul cod, determinarea cu intenție a altei persoane condamnate să săvârșească una dintre faptele prevăzute la art.242² pct.21)–27) din prezentul cod, precum și încălcarea altor obligații și interdicții prevăzute ca abateri grave în alte acte normative.</p> <p>(3) Constituie abateri disciplinare ușoare încălcarea dispozițiilor prevăzute la art.242¹ pct.10)–14) și art.242² pct.28)–33) din prezentul cod, determinarea cu intenție a altei persoane condamnate să săvârșească una dintre faptele prevăzute la art.242² pct.28)–34) din prezentul cod, precum și a celor prevăzute ca abateri ușoare în alte acte normative.</p> <p>(4) Răspunderea disciplinară nu exclude răspunderea penală sau civilă a condamnaților.</p> <p>(5) Pentru faptele care, potrivit legii penale, constituie infracțiuni, administrația penitenciarului are obligația de a sesiza procurorul. În acest caz, poate fi aplicată, în mod provizoriu.</p>	<p>prezentul cod și în alte acte normative, atunci în privința acestuia se dispun măsuri disciplinare.</p> <p>(2) Răspunderea disciplinară nu exclude răspunderea penală, contravențională sau civilă.</p> <p>(3) Pentru faptele care constituie, potrivit Codului contravențional, contravenții, instituția penitenciară are obligația să sesizeze organele competente de constatare și calificare a faptelor comise. În cazul faptelor în privința cărora există o bănuire rezonabilă privind întrunirea elementelor constitutive ale unei infracțiuni, instituția penitenciară are obligația de a acționa în conformitate cu art. 273 din Codul de procedură penală”.</p>	<p>executare, autorii proiectului propun aplicarea măsurilor disciplinare în cazul în care condamnatul încalcă obligațiile stabilite în Codul de executare. Concomitent, autorii proiectului propun abrogarea art. 242¹ din Codul de executare, care prevede obligațiile condamnaților stabilite în cod. Astfel, se consideră mai accesibilă și previzibilă evidențierea tuturor obligațiilor condamnaților în conținutul unui singur articol, motiv pentru care se va revizui amendamentul propus la pct. 9.</p> <p>Adițional, din conținutul art. 245 alin. (1) din Codul de executare se vor exclude cuvintele „cu vinovăție”, ca fiind excedente.</p> <p>Totodată, la art. 245 alin. (3), cuvintele „bănuire rezonabilă” se vor substitui cu cuvintele „bănuială rezonabilă” (a se vedea art. 6 din Codul de procedură penală nr. 122/2003).</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Se acceptă.</p>
--	--	---	---

<p>condamnatului la detențiune pe viață, din regimul înlesnit în regimul comun de deținere;</p> <p>g) transferarea condamnatului în regim inițial.</p> <p>(2) Aplicarea sancțiunilor disciplinare nu poate îngreuna dreptul la apărare, dreptul de petiționare, dreptul la vot, dreptul la corespondență, dreptul la asistență medicală, dreptul la hrană, îmbrăcăminte și condiții minime de cazare, dreptul la plimbarea zilnică și dreptul la odihnă.</p> <p>(3) Sancțiunile prevăzute la alin.(1) lit.b) și e) din prezentul articol nu se aplică femeilor gravide și mamelor care îngrijesc copii în vârstă de pînă la 3 ani. În cazul minorilor, termenele maxime stabilite pentru sancțiunile prevăzute la alin.(1) lit.b) și c) se reduc pînă la o lună și, respectiv, pînă la două luni.</p> <p>(4) Sancțiunile cu caracter colectiv și sancțiunile corporale sînt interzise. Mijloacele de imobilizare din dotare, precum și orice mijloc degradant sau umilitor nu pot fi folosite ca sancțiuni disciplinare.</p> <p>(5) În cazul în care condamnatul a comis pentru prima dată o abatere disciplinară ușoară, șeful penitenciarului, în scopuri de profilaxie, va efectua o convorbire educativă.</p>	<p>c) suspendarea dreptului la o întrevedere de lungă durată (imediat următoare);</p> <p>d) izolarea disciplinară:</p> <p>1) condamnatei mature de sex feminin pe un termen de pînă la 5 zile.</p> <p>2) condamnatului matur de sex masculin pe un termen de pînă la 10 zile.</p> <p>(3) Aplicarea măsurii disciplinare nu poate îngreuna dreptul la apărare, petiționare, corespondență, vot, asistență medicală, condiții minime de detenție, instruire, participare la programe de reintegrare socială, muncă, odihnă și plimbare.</p> <p>(4) Sancțiunile indicate la alin. (2) lit. b) și d), nu pot fi aplicate femeilor gravide și mamelor care îngrijesc copii cu vîrsta de pînă la 3 ani.</p> <p>(5) Termenul maxim stabilit pentru sancțiunea prevăzută la alin. (2) lit. b) în cazul minorilor se reduce în jumătate.</p> <p>(6) Se interzic sancțiunile cu caracter colectiv.</p> <p>(7) Mijloacele de imobilizare, forța fizică, precum și alte mijloace de asigurare a siguranței nu se permit a fi folosite în calitate de sancțiune disciplinară și nu se permite substituirea aplicării acestora.</p> <p>(8) Aplicarea măsurilor disciplinare se dispune de conducerea instituției penitenciare după cercetarea prealabilă a încălcărilor comise și</p>	<p>cu termenii „femei” „bărbați” în loc de „condamnatei mature de sex feminin/condamnatului matur de sex masculin”. Tot la acest capitol, atragem atenția că nu este clar dacă sunt supuși izolării disciplinare deținuții minori.</p> <p>Propunem excluderea alin.(9), întrucît Codul de executare și Statutul executării pedepsei de către condamnați, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.583 din 26.05.2006 sunt actele normative care stabilesc expres măsurile disciplinare și modalitatea de aplicare a acestora.</p> <p>Avocatul Poporului</p> <p>La art. 246 alin.(2) lit. b) considerăm irelevantă includerea prevederii cu privire la suspendarea dreptului de a cumpăra produse.</p> <p>La art.246 alin.(9) considerăm oportun de indicat procedura de aplicare a sancțiunii disciplinare în cod și</p>	<p>A se vedea supra.</p> <p>Nu se acceptă.</p> <p>Statutul executării pedepsei de către condamnați, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.583/2006, nu reglementează în detaliu procedura disciplinară.</p> <p>La fel, precizăm că, potrivit jurisprudenței CtEDO, pedeapsa disciplinară aplicabilă condamnaților nu este de natura sau severitatea care s-o aducă în sfera penală (c. Payet împotriva Franței, nr. 19606/08, §98). În consecință, articolul 6 CEDO nu este aplicabil procedurii disciplinare împotriva condamnaților. Din acest considerent, este acceptabil ca proceduri disciplinară a condamnaților să fie reglementată printr-un act normativ departamental.</p> <p>Nu se acceptă.</p> <p>Dacă se va permite procurarea bunurilor, pedeapsa disciplinară nu își va avea efect, în condițiile în care condamnatul va putea procura orice bun pe care l-a putea primi prin colet.</p> <p>Nu se acceptă.</p>
---	---	---	--

		<p>pregătirea actelor de sancționare de către personalul penitenciar imputernicit în acest sens.</p> <p>(9) Procedura disciplinară se reglementează prin ordinul directorului Administrației Naționale a Penitenciarelor.”</p>	<p>nu în baza ordinului ANP.</p> <p>Consiliul pentru egalitate Consiliul nu găsește o justificare a tratamentului diferențiat instituit de prevederile art. 246 alin. (2) lit. d) pct. 1 și 2 în partea ce ține de aplicarea măsurilor disciplinare față de femei și bărbați.</p> <p>Din aceste considerente, Consiliul propune modificarea articolului art. 246 alin. (2) lit. d) pct. 1 și 2 din proiectul de lege în vederea asigurării tratamentului egal condamnaților de sex masculin și feminin la aplicarea măsurilor disciplinare.</p>	<p>Potrivit jurisprudenței CtEDO, pedeapsa disciplinară aplicabilă condamnaților nu este de natura sau severitatea care s-o aducă în sfera penală (c. Payet împotriva Franței, nr. 19606/08. §98). În consecință, articolul 6 CEDO nu este aplicabil procedurii disciplinare împotriva condamnaților. Din acest considerent, este acceptabil ca proceduri disciplinară a condamnaților să fie reglementată printr-un act normativ departamental.</p> <p>Nu se acceptă. Tratamentul diferit privind termenul maxim de aplicare a sancțiunii „izolare disciplinară” este reglementat și în prezent.</p> <p>În jurisprudența CtEDO, s-a statuat că nu orice diferență de tratament va constitui o încălcare a articolului 14 (<i>interzicerea discriminării</i>). Diferența de tratament este discriminatorie dacă nu are o justificare obiectivă și rezonabilă – cu alte cuvinte, dacă nu urmărește un scop legitim sau dacă nu există o relație rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul urmărit pentru a fi realizat (c. <i>Konstantin Markin vs. Rusia</i> cererea nr. 30078/06, § 125).</p> <p>Statele contractante se bucură de o anumită marjă de apreciere în a evalua dacă și în ce măsură diferențierea în situații altminteri similare justifică un tratament diferit (c. <i>Khamtokhu și</i></p>
--	--	--	---	---

				<p>Aksenchik vs. Rusia cererile nr. 60367/08 și 961/11, §77). Întinderea marjei de apreciere variază în funcție de circumstanțe, de subiectul și de contextul cauzei (c. Konstantin Mar-kin vs. Rusia cererea nr. 30078/06, §126).</p> <p>Autoritățile naționale, ale căror sarcini sunt de a lua în considerare și interesele societății în ansamblu, ar trebui să beneficieze de o largă putere de apreciere atunci când sunt invitate să adopte hotărâri privind chestiunile sensibile, cum ar fi politica penală (c. Khamtokhu și Aksenchik vs. Rusia cererile nr. 60367/08 și 961/11, §85).</p> <p>Astfel, soluția aplicată în prezent de legiuitorul Republicii Moldova nu constituie altceva decât o materializare a dreptului discreționar al statului în privința deciziei penologice de aplicare a actului amnistiei, în măsură în care această decizie este bazată pe o relație rezonabilă de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit.</p> <p>Deși, în principiu, actele relevante indică expres că toate ființele se nasc libere și egale în demnitate și drepturi, totuși sunt permise anumite forme de discriminare bazate pe obiective rezonabile și îndreptate spre atingerea scopului legitim urmărit. În așa fel, art. 4 din Convenția ONU asupra eliminării tuturor formelor de discriminare față de femei, prevede că</p>
--	--	--	--	---

				<p>1. Adoptarea de către statele părți a unor măsuri temporare speciale, menite să accelereze instaurarea egalității în fapt între bărbați și femei, nu este considerată cu un act de discriminare în sensul definiției din prezenta Convenție, dar nu trebuie ca aceasta să aibă drept consecință menținerea unor norme inegale sau diferențiate; aceste măsuri trebuie să fie abrogate de îndată ce au fost realizate obiectivele în materie de egalitate de șanse și tratament.</p> <p>2. Adoptarea de către statele părți a unor măsuri speciale, inclusiv cele prevăzute în prezenta Convenție, care au drept scop ocrotirea maternității, nu este considerată ca un act discriminatoriu.</p>
	<p>Articolul 246¹. Individualizarea răspunderii disciplinare</p> <p>(1) La stabilirea sancțiunii disciplinare se ține cont de caracterul, gravitatea și motivul abaterii disciplinare, de persoana condamnatului, comportamentul lui înainte și după săvârșirea abaterii disciplinare și atitudinea în timpul procedurii disciplinare, de influența sancțiunii disciplinare aplicate asupra corectării și reeducării condamnatului, în scopul respectării regulilor stabilite privind executarea pedepsei și în vederea asigurării securității colective și individuale.</p> <p>(2) O sancțiune disciplinară mai aspră, din cele prevăzute pentru</p>	<p>12. Articolul 246¹ va avea următorul cuprins:</p> <p>„Articolul 246¹. Individualizarea răspunderii disciplinare</p> <p>La aplicarea măsurilor disciplinare, se ține cont de următoarele circumstanțe care determină caracterul responsabilității persoanei condamnate care a comis încălcarea disciplinară:</p> <p>a) concursul de împrejurări care au influențat comiterea încălcării disciplinare;</p> <p>b) caracterul de pericolozitate și consecințele încălcării comise;</p> <p>c) atitudinea condamnatului față de faptele imputate și cooperarea cu</p>	<p>Direcția generală juridică</p> <p>La pct. 12 nu putem susține redacția nouă a art.246¹ propusă prin proiectul de lege. Individualizarea pedepsei reprezintă procedura de adaptare a unei pedepse la o serie de factori socio-umani. Practica demonstrează că persoane diferite pot săvârși același tip de infracțiune, motivele, cauzele și circumstanțele comiterii acestora fiind diferite, astfel încât fiecare situație necesită abordare individuală. Autorii propun redacție nouă a art.246¹ ignorând elementele principale ale individualizării sancțiunilor. Remarcăm că, redacția nouă a articolului poartă un caracter generalist, chiar ambiguu,</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Reglementările actuale privind individualizarea răspunderii disciplinare, nu asigură o individualizare veritabilă, deoarece legea prescrie exact ce sancțiune se aplică, indiferent de circumstanțele individuale ale faptei sau ale făptuitorului.</p> <p>Potrivit jurisprudenței constante ale Curții constituționale, în lipsa unei sancțiuni relativ determinate și a altor mecanisme de individualizare a sancțiunii, persoana nu are nicio posibilitate reală și adecvată de a beneficia pe cale judiciară de protecția drepturilor sale, inclusiv de o sancțiune echitabilă. Individualizarea sancțiunii</p>

<p>săvârșirea abaterii disciplinare, se stabilește în cazul în care sancțiunea mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului sancțiunii disciplinare.</p> <p>(3) Sancțiunile disciplinare se aplică pentru săvârșirea uneia dintre abaterile disciplinare prevăzute la art.245 din prezentul cod, după cum urmează:</p> <p>a) sancțiunea prevăzută la art.246 alin.(1) lit.a) se aplică condamnatului care săvârșește pentru prima dată una dintre abaterile prevăzute la art.245 alin.(3) din prezentul cod;</p> <p>b) sancțiunea prevăzută la art.246 alin.(1) lit.b) se aplică condamnatului care săvârșește pentru prima dată una dintre abaterile prevăzute la art.245 alin.(2) sau, în mod repetat, una dintre abaterile prevăzute la art.245 alin.(3) din prezentul cod;</p> <p>c) sancțiunea prevăzută la art.246 alin.(1) lit.c) se aplică condamnatului care săvârșește pentru prima dată una dintre abaterile prevăzute la art.245 alin.(1) sau, în mod repetat, una dintre abaterile prevăzute la art.245 alin.(2) și (3) din prezentul cod, precum și condamnatului care a comis o abatere pe timpul exercitării dreptului la înțelegere;</p> <p>d) sancțiunea prevăzută la art.246 alin.(1) lit.d) se aplică condamnatului care beneficiază de dreptul de a se deplasa fără escortă sau însoțire și care</p>	<p>personalul penitenciarului pe durata procedurii disciplinare;</p> <p>d) măsurile disciplinare aplicate anterior, cauza aplicării și efectul acestora”</p>	<p>cea ce ne face sa insistam asupra menținerii redacției în vigoare a art.246¹, or actualmente acest articol conține reglementari clare privind aplicarea corectă și uniformă a principiului individualizării sancțiunii disciplinare.</p> <p>Uniunea Avocaților din Republica Moldova</p> <p>La art. 246¹ propunem substituirea cuvintelor „caracterul responsabilității” cu cuvintele „gradul de răspundere”. or circumstanțele menționate la lit. a) - d) se referă la circumstanțele care individualizează răspunderea persoanei și gradul acesteia, ci nu responsabilitatea acesteia.</p> <p>Procuratura Generală</p> <p>Nu susținem modificările operate, considerând conținutul lor unul sumar și lipsit de claritate și previzibilitate, statuând totodată faptul că, în redacția actuală aceste prevederi normative corespund criteriilor de claritate și previzibilitate și nu lasă loc de interpretare.</p>	<p>trebuie să reflecte relația dintre sancțiune (proportia și natura acesteia) și gradul pericolului social al faptei. (a se vedea HCC nr. 20 din 4 iulie 2018, §76).</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Nu se acceptă.</p> <p>A se vedea comentariul la obiecția Direcției generale juridice supra.</p>
---	--	---	---

<p>săvârșește pentru prima dată una dintre abaterile prevăzute la art.245 alin.(1) sau, în mod repetat, una dintre abaterile prevăzute la art.245 alin.(2) și (3) din prezentul cod;</p> <p>e) sancțiunea prevăzută la art.246 alin.(1) lit.e) se aplică condamnatului care săvârșește pentru prima dată una dintre abaterile prevăzute la art.245 alin.(1) sau, în mod repetat, una dintre abaterile prevăzute la art.245 alin.(2) din prezentul cod, precum și condamnatului care manifestă o evidentă agresivitate sau violență ori cînd aceasta afectează în mod grav conviețuirea normală din locul de deținere, precum și siguranța acestuia. În cazul minorului, aplicarea sancțiunii de izolare disciplinară se dispune doar ca măsură de excepție, dacă acesta a comis repetat, cu intenție, fapte care constituie abateri prevăzute la art.245 alin.(1) și care sînt de natură să aducă atingere semnificativă ordinii sau siguranței penitenciarului, vieții sau sănătății proprii sau a altor persoane;</p> <p>f) sancțiunea prevăzută la art.246 alin.(1) lit.f) se aplică condamnatului care săvârșește pentru prima dată una dintre abaterile prevăzute la art.245 alin.(1) sau, în mod repetat, una dintre abaterile prevăzute la art.245 alin.(2) din prezentul cod;</p> <p>g) sancțiunea prevăzută la art.246 alin.(1) lit.g) se aplică condamnatului care săvârșește în mod repetat una</p>			
--	--	--	--

	dintre abaterile prevăzute la art.245 alin.(1) din prezentul cod sau care a fost recunoscut vinovat de săvârșirea unei infracțiuni intenționate în timpul executării pedepsei privative de libertate.			
	<p>Articolul 247. Modul de aplicare și de executare a sancțiunilor disciplinare</p> <p>(1) Sancțiunile disciplinare se exprimă în scris.</p> <p>(2) Sancțiunile disciplinare se aplică de către șeful penitenciarului.</p> <p>(3) Aplicarea mai multor sancțiuni disciplinare pentru o singură încălcare disciplinară nu se admite.</p> <p>[Alin.(4) art.247 abrogat prin <u>Legea nr.82 din 29.05.2014, în vigoare 24.10.2014</u>]</p> <p>(5) Condamnatul este informat, contra semnătură, despre încălcarea care i se incumbă și are dreptul de a da explicații în apărarea sa.</p> <p>(6) Sancțiunea disciplinară se aplică în cel mult 10 zile, iar în cazul unei verificări suplimentare – în cel mult 30 de zile de la data depistării încălcării. Sancțiunea prevăzută la art.246 alin.(1) lit.g) ca urmare a recunoașterii condamnatului vinovat de săvârșirea unei infracțiuni se aplică în cel mult 10 zile de la data parvenirii în penitenciar a hotărârii definitive a instanței de judecată.</p> <p>(7) Directorul Administrației Naționale a Penitenciarelor este în drept,</p>	<p>13. Articolul 247 va avea următorul cuprins:</p> <p>„Articolul 247. Executarea sancțiunilor disciplinare</p> <p>(1) Măsura disciplinară este pusă în executare din ziua aducerii la cunoștință condamnatului, cu excepția cazurilor când executarea sancțiunii este suspendată.</p> <p>(2) Dacă măsura disciplinară nu a fost pusă în executare în termen de 6 luni din data aducerii la cunoștință, condamnatul este absolvit de executarea sancțiunii.</p> <p>(3) Perioada examinării contestației depuse suspendă termenul prevăzut la alin. (2).</p> <p>(4) Executarea măsurilor disciplinare poate fi comasată cu punerea în executare în același timp a mai multor măsuri disciplinare.</p> <p>(5) În cazul existenței a două sau mai multe decizii de sancționare de același tip, deciziile se pun în executare în ordinea aplicării acestora în mod succesiv. În cazul măsurii disciplinare prevăzută la art. 246 alin. (2) lit. d), condamnatul eliberat din izolatorului disciplinar urmează a fi izolat în cel puțin 48 de ore, în baza următoare</p>	<p>Guvernul Republicii Moldova</p> <p>La pct. 13, dispoziția de modificare se va indica după cum urmează:</p> <p>„13. Articolele 247, 248 și 248¹ vor avea următorul cuprins:”.</p> <p>În acest context, se va exclude textul „Articolul 248 va avea următorul cuprins:”, precum și numerotarea amendamentului ce vizează art. 248¹.</p> <p>Centrul Național Anticorupție</p> <p>În vederea asigurării coerenței, stabilității și predictibilității normelor juridice prevăzute la art.3 alin.(1) lit.c) din Legea nr.100/2017, se recomandă revizuirea/excluderea cuvintelor „<i>poate fi</i>” din alin.(7) al art.247 potrivit proiectului, astfel încât să fie excluse oportunitățile de manifestare a comportamentului discreționar de către responsabilii de aplicare a acestei norme.</p> <p>Obiecții. Norma analizată este formulată confuz cu referire la întreruperea executării de către condamnat a măsurii disciplinare sub formă de izolare disciplinară, din motive de sănătate. Astfel, cuvintele utilizate în textul normei de genul „<i>poate fi întreruptă</i>” au sensuri multiple, care</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Se acceptă.</p>

<p>în cazuri excepționale, pînă la expirarea termenului limită stabilit în alin.(6) al prezentului articol. să prelungească termenul verificării suplimentare cu 20 de zile.</p> <p>(8) Dacă sancțiunea disciplinară nu a fost aplicată în termenul stabilit sau în cel suplimentar, condamnatul se consideră absolvit de pedeapsă.</p> <p>(9) Decizia privind aplicarea sancțiunii disciplinare se aduce la cunoștință condamnatului, contra semnătură.</p> <p>(9¹) Condamnatul căruia i-a fost aplicată sancțiunea prevăzută la art.246 alin.(1) lit.f) sau g) din prezentul cod execută pedeapsa în regimul stabilit și nu poate fi transferat în regim comun sau în regim de resocializare pînă la ridicarea sau stingerea sancțiunii disciplinare.</p> <p>(10) Sancțiunea sub formă de izolare disciplinară se execută în conformitate cu <u>Statutul executării pedepsei de către condamnați</u>. Condamnatului izolat disciplinar îi sînt interzise întrevederile, cu excepția vizitelor apărătorului, persoanelor cu calități oficiale prevăzute la art.181 alin.(1) din prezentul cod sau ale reprezentanților diplomatici, convorbirile telefonice, procurarea produselor alimentare, primirea coletelor, pachetelor cu provizii și banderolelor. Totodată, el beneficiază de plimbări zilnice cu durata de o oră.</p>	<p>decizii de aplicare a sancțiunii disciplinare. În acest caz, prevederile alin.(2) nu se aplică.</p> <p>(6) Măsura disciplinară prevăzută la art. 246 alin. (2) lit. d) se execută doar după examenul medical al condamnatului efectuat de către personalul medical și stabilirea faptului că executarea acesteia nu va afecta sănătatea fizică a condamnatului. Condamnații izolați disciplinar se examinează zilnic de personalul medical, care este obligat să ofere tratamentul necesar acestuia, la cererea condamnatului sau la cererea personalului penitenciar.</p> <p>(7) La solicitarea personalului medical, executarea măsurii disciplinare prevăzută la art. 246 alin. (2) lit. d) poate fi întreruptă din motive de sănătate, pînă la însănătoșirea condamnatului. În acest caz nu se ia în considerare termenul prevăzut la alin. (2).</p> <p>(8) Condamnatul izolat disciplinar, nu beneficiază pe perioada izolării, de dreptul la întrevederi, inclusiv cele de lungă durată, primire/procurarea bunurilor, cu excepția celor necesare pentru igiena individuală."</p>	<p>rezidă în discreția subiecților responsabili de implementare de a utiliza formulările permissive ale competențelor lor după bunul plac, astfel încât să evite realizarea obligațiilor ce ar trebui să le revină. Caracterul relativ al acestor prevederi, generează un impact negativ la implementare, deoarece există riscul ca subiectul responsabil să aplice norma discreționară reieșind din interesele/scopurile urmărite la întreruperea sau nu a executării de către condamnată măsurii disciplinare menționate supra, la solicitarea personalului medical.</p> <p>Asemenea discreții pot fi folosite în mod abuziv de către subiectul responsabil de implementare de a obține recompense necuvenite pentru a fi determinat să nu își exercite atribuțiile în modul corespunzător.</p> <p>Avocatul Poporului</p> <p>Propun de specificat la art. 247 cine aplică sancțiunea disciplinară și în ce formă se aduce la cunoștință condamnatului, cu indicarea pașilor ce urmează și a opțiunilor de a contesta măsura disciplinară.</p> <p>Uniunea Avocaților din Republica Moldova</p> <p>La art. 247 alin. (4) propunem substituirea cuvintelor „măsurilor” și „măsuri” cu cuvintele „sancțiunilor” și „sancțiuni”.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Procedura disciplinară se va reglementa în detaliu prin ordinul directorului Administrației Naționale a Penitenciarelor.</p> <p>Nu se acceptă.</p>
---	--	---	---

	<p>(11) Punerea în aplicare a sancțiunii sub formă de izolare disciplinară se efectuează doar după examenul medical al condamnatului și stabilirea faptului că executarea acestei sancțiuni nu va afecta sănătatea fizică sau psihică a condamnatului. Condamnații izolați disciplinar sînt examinați zilnic de medicul de la locul de detenție. La propunerea medicului, executarea acestei sancțiuni poate fi întreruptă din motive de sănătate a condamnatului pînă la însănătoșirea acestuia.</p>		<p>Deputat Ana RACU, amendament</p> <p>Avocatul Poporului</p> <p>Consider oportun de a opera modificările menționate în propunerea respectivă, și anume, de a substitui cuvintele „nu beneficiază” de la alin. (8) din art.247 din Codul de executare cu cuvintele „i se poate interzice”, fapt ce ar permite aplicarea discreției șefului penitenciarului, reieșind din gravitatea faptei comise, precum și aplicarea alternativă a măsurilor cu caracter educativ în cadrul izolării disciplinare.</p>	<p>Se acceptă.</p>
<p>Articolul 248. Stingerea sancțiunilor disciplinare</p> <p>(1) Sancțiunile disciplinare se sting dacă în decursul unui an de la data executării ultimei sancțiuni disciplinare condamnatului nu i se aplică o nouă sancțiune, condamnatul fiind considerat nesancționat.</p> <p>(2) Sancțiunea disciplinară sub formă de transfer în regim inițial se stinge la expirarea unui an de la data aplicării sancțiunii, iar în cazul comiterii unei alte încălcări sancționate de către șeful penitenciarului – la expirarea unui an de la data aplicării ultimei sancțiuni disciplinare.</p> <p>(3) Sancțiunea disciplinară stinsă nu produce efecte juridice pentru condamnat.</p>	<p>Articolul 248 va avea următorul cuprins:</p> <p>„Articolul 248. Anularea măsurii disciplinare</p> <p>(1) Măsurile disciplinare pot fi anulate:</p> <p>a) prin hotărârea instanței de judecată;</p> <p>b) prin decizia directorului Administrației Naționale a Penitenciarelor în rezultatul controlului departamental efectuat în temeiul art. 178.</p> <p>(2) În cazul în care instanța de judecată sau directorul Administrației Naționale a Penitenciarelor va constata ilegalitatea aplicării măsurilor disciplinare, administrația instituției penitenciare va repune persoana condamnată în dreptul de care acesta a fost lipsit ilegal, iar în cazul</p>	<p>Direcția generală juridică</p> <p>Cu privire la redacția nouă a art.248 din Codul de executare.</p> <p>Redacția actuală a Articolul 248 prevede procedura de stingere a sancțiunilor disciplinare. Procedura de stingere a sancțiunilor presupune executarea sancțiunii, iar dacă după expirarea unui termen anumit de la ultima sancțiune disciplinară condamnatului nu i se aplica o nouă sancțiune, condamnatul va fi considerat nesancționat. Stingerea sancțiunii disciplinare nu poate fi echivalată cu anularea acesteia, or anularea poate avea loc înainte de timp. În această ordine de idei, este imperios de a revizui oportunitatea înlocuirii articolului cu privire la stingerea sancțiunilor cu articolul privind anularea sancțiunii</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Se renunță la instituția „stingerii” sancțiunii disciplinare, deoarece ele nu vor mai avea efect juridic, decât cel propriu-zis al restricțiilor impuse prin aceste sancțiuni.</p> <p>Prin urmare, anularea va opera fie în perioada executării sancțiunii, fie după executarea ei, caz în care persoana va avea dreptul la despăgubiri echitabile.</p>	

		<p>constatării ilegalității măsurilor disciplinare aflate în curs executare se dispune încetarea imediată a executării acestora.”</p>	<p>disciplinare, întrucât sunt două proceduri diferite și în opinia noastră ambele proceduri trebuie reglementate.</p> <p>În același context, atragem atenția ca prin introducerea redacției noi a art.246, 246¹, 247, 248 și 248¹ autorii au restrâns și omis elemente esențiale ale procedurii de anulare a sancțiunilor (de ex. nu sunt prevăzute cazurile când anularea măsurii disciplinare are loc prin hotărârea instanței de judecată și când anularea are loc prin decizia directorului ANP), aceeași atenționări ține și de procedura de contestare a deciziilor de sancționare (nu este stabilit deciziile cui pot fi contestate) s.a. Considerăm ca articolele vizate în redacția în vigoare, conțin prevederi mult mai clare decât cele propuse prin proiectul de lege, este inacceptabilă introducerea unor reglementări cu carter superficial, ce nu comportă plus valoare cadrului normativ existent, astfel ținem să reamintim prevederile art. 60 din Legea nr.100/2017 care stabilește „<i>Codul este un act normativ [...] care cuprinde, într-un sistem unitar, cele mai importante norme juridice dintr-o anumită ramură a dreptului. Codul trebuie să întrunească următoarele trăsături calitative: a) precizia; b) claritatea; c) logica; d) integralitatea; e) caracterul practic.</i>”</p> <p>Procuratura Generală</p>	<p>Nu se acceptă.</p>
--	--	---	---	------------------------------

			<p>Se va reține că, Codul de executare în redacția actuală la art. 248 prevede noțiunea și circumstanțele stingerii sancțiunilor disciplinare, care fac parte din instituția de reabilitare, iar autorul proiectului propus vine cu ideea ca cuprinsul acestui articol să conțină reglementări cu referire doar la anularea măsurii disciplinare, care în opinia noastră prezintă situații ce pot surveni până la executarea măsurii disciplinare și sunt absolut distincte ca noțiuni cu impact aferent executării pedepsei, or stingerea sancțiunii disciplinare survine exclusiv după executarea acesteia. Această normă în opinia noastră ar urma să înglobeze esența juridică a ambelor noțiuni proprii instituției reabilitării.</p> <p>Avocatul Poporului La art.248 rugăm să fie reglementat în ce situații se încetează măsurile disciplinare.</p>	<p>A se vedea comentariul la obiecția Direcției generale juridice supra.</p> <p>Nu se acceptă. Încetarea va avea loc fie în condițiile art. 247 alin. (7), fie în caz de anulare a sancțiunii în curs de executare.</p>
	<p>Articolul 248¹. Plîngerea împotriva deciziei cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare</p> <p>(1) Împotriva deciziei șefului penitenciarului prin care a fost aplicată o sancțiune disciplinară, persoana condamnată, prin intermediul administrației instituției penitenciare, poate face plîngere la judecătorul de instrucție în termen de 3 zile lucrătoare de la comunicarea deciziei.</p>	<p>14. Articolul 248¹ va avea următorul cuprins:</p> <p>„Articolul 248¹. Contestarea deciziei de aplicare a măsurii disciplinare</p> <p>(1) Decizia de aplicare a măsurii disciplinare poate fi contestată de către condamnat personal sau prin intermediul apărătorului ales sau numit conform art. 473¹ din Codul de procedură penală.</p> <p>(2) Decizia de aplicare a măsurii disciplinare poate fi contestată în</p>		

	<p>(2) Plîngerea împotriva deciziei privind aplicarea sancțiunii disciplinare se examinează în conformitate cu prevederile art.471 alin.(3) și art.473¹ din <u>Codul de procedură penală</u>. Plîngerea depusă nu suspendă executarea sancțiunii disciplinare, cu excepția izolării disciplinare.</p>	<p>termen de 3 zile din data aducerii la cunoștință.</p> <p>(3) Contestarea depusă nu are efect suspensiv, cu excepția măsurii disciplinare prevăzute la art. 246 alin. (2) lit. d).”</p>		
	<p>Articolul 257. Dispoziții generale</p> <p>(1) Detențiunea pe viață constă în izolarea condamnaților de ceilalți condamnați, într-un sector specializat al penitenciarelor de tip închis, în condițiile stabilite de prezentul cod și de <u>Statutul executării pedepsei de către condamnați</u>.</p> <p>(2) Pedepsa detențiunii pe viață se execută în trei regimuri de deținere: inițial, comun și înlesnit.</p> <p>(3) Condamnații la detențiune pe viață, pe parcursul executării pedepsei, poartă haine de model stabilit. În cazurile în care condamnatul urmează a ieși din instituția penitenciară, în legătură cu transferarea sau escortarea în altă instituție penitenciară, în instanța de judecată ori în alte cazuri prevăzute de legislație, acestuia i se permite să poarte îmbrăcăminte personală sau alte haine care nu atrag atenția.</p>	<p>15. Articolul 257 se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:</p> <p>„(3¹) Dispozițiile capitolului XXII se aplică în mod corespunzător persoanelor condamnate la pedeapsa detențiunii pe viață în măsura în care nu contravin dispozițiilor prezentului capitol.”</p>	<p>Guvernul Republicii Moldova</p> <p>La pct. 15, se va revizui numerotarea alineatului propus spre completare, dat fiind că art. 257 are doar trei alineate</p>	Se acceptă.
	<p>Articolul 257¹. Condițiile executării pedepsei detențiunii pe viață</p> <p>(1) Condamnații execută pedeapsa detențiunii pe viață în încăperi izolate, sub o permanentă supraveghere</p>	<p>16. Articolul 257¹:</p> <p>la alineatul (2), cifrele „10” se substituie cu cifra „7”;</p>	<p>Direcția generală juridică</p> <p>În pct.16, în cazul alineatului (3) al art.257¹, se va menționa modificarea lit.b).</p>	Se acceptă.

<p>vizuală și/sau electronică. La solicitarea condamnatului sau în alte situații necesare la apariția pericolului pentru securitatea personală a condamnatului ori în scopul prevenirii unor noi infracțiuni sau conform indicațiilor medicale, prin decizia motivată a șefului penitenciarului, condamnatul poate fi deținut în cameră de unul singur.</p> <p>(2) În regim inițial, condamnatul la detențiune pe viață se află timp de 10 ani din ziua intrării în penitenciar. În funcție de personalitatea, comportamentul condamnatului și gradul de pericol posibil din partea acestuia, termenul menționat poate fi redus, cu transferarea condamnatului în regim comun, prin decizia directorului Administrației Naționale a Penitenciarelor, luată în temeiul hotărârii comisiei înființate în penitenciar în componența enunțată la art.219 din prezentul cod. Condamnații la detențiune pe viață:</p> <p>a) sînt repartizați în încăperi izolate cu cel mult 2 locuri;</p> <p>b) pot fi antrenați la munci care nu necesită ieșirea din camerele de detenție;</p> <p>c) beneficiază de dreptul la plimbări zilnice cu o durată de pînă la 2 ore, într-un loc special amenajat. Durata plimbărilor se stabilește de administrația penitenciarului, în funcție de programul zilnic, de condițiile meteorologice, de limita completării și de</p>	<p>la alineatul (3), cuvintele „sectorul de deținere” se substituie cu cuvîntul „penitenciar”.</p> <p>La alineatul (4), propoziția „Transferul condamnatului la detențiune pe viață din regim comun în regim înlesnit se efectuează la momentul executării efective a termenului pedepsei, care îi dă posibilitatea solicitării liberării condiționate de pedeapsă înainte de termen în condițiile art. 91 alin. (5) din Codul penal” se substituie cu următoarea propoziție „Condamnatului la detențiune pe viață se transferă în regim înlesnit după 20 de ani de executare a pedepsei, dacă, la acel moment, a realizat toate acțiunile planificate în planul individual de executare a pedepsei pentru perioada respectivă, cu excepția cazului când neexecutarea nu-i poate fi imputată”.</p>	<p>Deputat Ana RACU, amendament</p> <p>Consiliul pentru egalitate</p> <p>Cu referire la inițiativa de modificare a art. 257¹ privind condițiile executării pedepsei detențiunii pe viață, precum și excluderii criteriului de deținere separată a condamnaților la pedeapsa detențiunii pe viață, Consiliul informează că în cazuistica sa a reținut o problemă majoră cu care se confruntă condamnații, și anume practica neutră potrivit căreia toți deținuții condamnați la detențiune pe viață sunt plasați într-un singur Penitenciar (P17- Rezina), fără a avea posibilitatea de a se transfera într-un alt penitenciar mai aproape de localitatea de domiciliu sau altă localitate indicată.</p> <p>În vederea remedierii situației constatate, Consiliul recomandă completarea Codului de Executare cu prevederi care să reglementeze instituirea de sectoare specializate pentru deținerea condamnatilor la detențiune pe viață în cel puțin 4 penitenciare repartizate zonal (nord, centru, sud), inclusiv unul în zona transnistreană, astfel asigurându-se transferul condamnatilor la detențiune pe viață din P17-Rezina în penitenciarele care vor fi cel mai aproape de localitatea de domiciliu sau altă localitate indicată de condamnat, asigurând integrarea deținuților</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Alineatul (1) va avea următorul cuprins:</p> <p>„(1) Detențiunea pe viață se execută în penitenciarele de tip închis, în condițiile stabilite de prezentul cod și de Statutul executării pedepsei de către condamnați.”</p>
--	--	--	--

<p>alte circumstanțe relevante. Plimbările condamnaților la detențiune pe viață se efectuează sub supraveghere permanentă.</p> <p>(3) În regim comun, condamnații la detențiune pe viață:</p> <p>a) sînt repartizați în încăperi izolate cu cel mult patru locuri;</p> <p>b) pot fi antrenați la munci care nu necesită ieșire din sectorul de deținere sau în ateliere special amenajate în acest scop, cu condiția asigurării supravegherii permanente, în funcție de existența locurilor de muncă și condițiile detenției;</p> <p>c) în condițiile prevăzute la alin.(2) lit.c) din prezentul articol, beneficiază de dreptul la plimbări zilnice de pînă la 3 ore;</p> <p>d) au dreptul la întrevederi de lungă durată în condițiile stabilite pentru persoanele condamnate.</p> <p>(4) Transferul condamnatului la detențiune pe viață din regim comun în regim înlesnit se efectuează la momentul executării efective a termenului pedepsei, care îi dă posibilitatea solicitării liberării condiționate de pedeapsă înainte de termen în condițiile art.91 alin.(5) din <u>Codul penal</u>. În regim înlesnit, suplimentar la prevederile alin.(3) din prezentul articol, condamnații pot avea întâlniri nelimitate cu colaboratorii serviciului de probațiune care își desfășoară activitatea în raza teritorială a instituției</p>		<p>condamnați pe viață în populația închisorii generale.</p>	
---	--	--	--

	<p>penitenciare și beneficiază de dreptul la o întrevedere de lungă durată pe trimestru, în condițiile alin.(3) din prezentul articol, cu o durată de până la 48 de ore.</p> <p>(5) În cazul în care încalcă regimul de deținere, condamnatul transferat în regim comun sau în regim înlesnit poate fi transferat în regim inițial sau, după caz, comun în condițiile prevăzute de capitolul XXII secțiunea a 5-a din prezentul cod.</p>			
	<p>Articolul 267. Judecarea demersului pentru liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen sau pentru înlocuirea părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă</p> <p>(1) La demersul pentru liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen sau pentru înlocuirea părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă se anexează dosarul personal al condamnatului, dovezile motivelor de fapt invocate și, după caz, calculul zilelor conform compensării privilegiate a zilelor de muncă. Demersul se judecă în condițiile <u>Codului de procedură penală</u>.</p> <p>(2) În cazul în care instanța de judecată respinge demersul pentru liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen sau pentru înlocuirea părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă, depunerea repetată a demersului poate avea loc după înălțurarea motivelor de fapt și/sau de</p>	<p>17. La articolului 267 în alineatul (2), propoziția „În cazul refuzului liberării condiționate a condamnatului la deținere pe viață, adresarea repetată a demersului poate avea loc nu mai devreme decât peste 3 ani de la data adoptării hotărârii de refuz a instanței” se exclude.</p>		

	drept invocate de instanță la respingerea demersului, dar nu mai devreme de 6 luni de la data rămîinerii definitive a hotărîrii. <i>În cazul refuzului liberării condiționate a condamnatului la detențiune pe viață, adresarea repetată a demersului poate avea loc nu mai devreme decît peste 3 ani de la data adoptării hotărîrii de refuz a instanței.</i>			
			Deputat Ana RACU, amendament Consiliul pentru egalitate În contextul inițiativei legislative înaintate, Consiliul reiterează recomandarea de modificare a art. 306 alin. (4) Cod de Executare în vederea asigurării tratamentului egal al condamnaților și preveniților în realizarea dreptului la întreveneri de lungă durată.	Se acceptă. La articolului 306 alin. (4) textul „, de pînă la 24 de ore,” se exclude.
	Articolul 309. Deținerea separată în locurile de arest preventiv (1) În locurile de arest preventiv se dețin separat: <ul style="list-style-type: none"> a) femeile – de bărbați; b) minorii – de adulți; c) persoanele care pentru prima dată se află sub arest preventiv – de persoanele care anterior au fost deținute în penitenciare; d) persoanele bănuite, învinuții sau inculpații de săvîrșirea infracțiunii – de bănuții, învinuții sau inculpații pentru participare la aceeași infracțiune; 	18. La articolul 309 alineatul (1), litera e) după cuvîntul „infracțiuni”, cuvîntul „grave” se exclude.		

	<p>e) persoanele bănuite sau învinuite de comiterea unor infracțiuni <i>grave</i>, deosebit de grave și excepțional de grave – de celelalte persoane;</p> <p>f) persoanele care pînă la arestare au deținut funcții de răspundere în autoritățile publice – de celelalte persoane;</p> <p>g) persoanele care, în virtutea funcțiilor ocupate anterior, pot fi amenințate cu răzbunarea – de celelalte persoane;</p> <p>h) persoanele bolnave de boli infecțioase sau care necesită o îngrijire și supraveghere medicală specială – de celelalte persoane;</p> <p>i) persoanele condamnate de persoanele aflate sub arest preventiv.</p> <p>(2) Persoanele lăsate, în modul stabilit de lege, în izolatorul de urmărire penală pentru îndeplinirea lucrărilor de deservire gospodărescă a instituției se dețin în încăperi separate, izolat de persoanele aflate sub arest preventiv.</p>			
		<p>Art. II. Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial.</p>	<p>Guvernul Republicii Moldova</p> <p>La art. II:</p> <p>Suplimentar, în contextul propunerii de a renunța la practica actuală de percepere a plăților pentru tratamentul automutilării, precum și sancționarea persoanelor pentru comiterea lor, precizăm că proiectul urmează a fi completat cu dispoziții tranzitorii cu privire la acțiunile înaintate sau care se află la etapa de executare cu privire</p>	<p>Se acceptă.</p>

			<p>la perceperea acestor plăți odată cu intrarea în vigoare a actului normativ. Astfel, se propune expunerea articolului II în următoarea formulare:</p> <p>„Art. II. - (1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.</p> <p>(2) Sunt scutiți de obligația de a restitui cheltuielile legate de tratamentul automutilării intenționate persoanele care au comis acte de automutilare până la data intrării în vigoare a prezentei legi și nu au restituit aceste cheltuieli până la această dată.</p> <p>(3) Instituțiile penitenciare:</p> <p>a) vor renunța la acțiunile civile aflate pe rolul instanțelor de judecată privind recuperarea cheltuielilor legate de tratamentul automutilării intenționate de la persoanele care au comis acte de automutilare până la data intrării în vigoare a prezentei legi;</p> <p>b) nu vor prezenta spre executare silită documentele executorii privind restituirea cheltuielilor legate de tratamentul automutilării intenționate de la persoanele care au comis acte de automutilare până la data intrării în vigoare a prezentei legi;</p> <p>c) vor înceta acțiunile de executare silită intentate împotriva persoanelor care au comis acte de automutilare până la data intrării în vigoare a prezentei legi.</p> <p>(4) La încetarea acțiunilor de executare în derulare, conform</p>	
--	--	--	---	--

			<p>prevederilor alin. (3) lit. c), debitorul este eliberat de achitarea creanței ne-executate. Partea de creanță și taxa de stat care au fost executate până la data intrării în vigoare a prezentei legi nu se restituie.</p> <p>(5) Persoanele care au comis acte de automutilare până la data intrării în vigoare a prezentei legi au obligația de a achita, personal, cheltuielile de judecată, onorariul avocaților, taxele și spezele procedurii de executare pentru acțiunea încetată, suportate de executorul judecătoresc până la momentul încetării procedurii de executare. Onorariul executorului judecătoresc se calculează din creanța real executată.”</p>	
		Art. III. Guvernul, în termen de 3 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, va aduce actele sale normative în concordanță aceasta.		
			<p>Direcția generală juridică</p> <p>Întru respectarea art.54 din Legea nr.100/2017 proiectul de lege se va supune unei prelucrări redacționale și ortografice și se va revizui textul acestuia întru ajustarea la exigentele normelor tehnicii legislative.</p>	Se acceptă.
			<p>Direcția generală juridică</p> <p>Direcția generală juridică concluzionează ca proiectul de lege nu întrunește exigentele de accesibilitate, previzibilitate și claritate – elemente caracteristice calității unui act normativ, care constituie o condiție vitală pentru</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Potrivit jurisprudenței Curții Europene, cerința clarității legii penale este asigurată atunci când un justițiabil are posibilitatea de a cunoaște conținutul acesteia din însuși textul său. la nevoie cu ajutorul interpretării normei</p>

			<p>menținerea securității raporturilor juridice și ordonarea eficientă a relațiilor sociale (a se vedea HCC nr. 21 din 22 iunie 2016, § 55).</p>	<p>de către instanțe și în urma obținerii unei asistențe judiciare adecvate, precum și faptul că principiul previzibilității legii nu se opune ideii ca persoana în cauză să fie determinată să recurgă la îndrumări clarificatoare pentru a putea evalua, într-o măsură rezonabilă în circumstanțele cauzei, consecințele ce ar putea rezulta dintr-o anumită faptă (Cantoni v. Franța, [MC], hotărâre din 15 noiembrie 1996, §§ 29 și 35; Dragotoni v. Militaru-Pidhorni v. România, hotărâre din 24 mai 2007, §§ 33-34 și 35; Sud Fondi - S.R.L. și alții v. Italia, hotărâre din 20 ianuarie 2009, §§ 107-109). <i>Mutatis mutandis</i>, această concluzie poate fi aplicată în cazul normelor de drept execuțional penal, unde exigența de calitate a legii nu este atât ridicată, având în vedere efectele diferite ale acestora, raportate la efectele normelor penale. În orice caz, modificările propuse se circumscriu dezideratului de calitate și previzibilitate a legii. În orice caz, oricât de clar ar fi elaborată o dispoziție legală, în orice sistem de drept, inclusiv în dreptul execuțional penal, există un element inevitabil de interpretare. În timp ce certitudinea normelor este foarte de dorit, ea poate aduce rigiditatea excesivă, iar legea trebuie să poată ține pasul cu schimbarea circumstanțelor (c. Kafkaris vs Cipru, cererea nr. 21906/04, § 141).</p>
--	--	--	--	--

			<p> Direcția generală juridică</p> <p>În vederea respectării art.21 alin. (1) lit.e) și art.32 alin. (1) și alin.(4) din Legea nr. 100/2017, relevant ca proiectul de lege sa fie supus consultării publice, expertizării și avizării de către autoritățile ale căror competență au tangență directă sau indirectă cu obiectul de reglementare a proiectului de lege. Remarcam lipsa expertizelor menționate, precum și lipsa avizelor autorităților publice centrale de resort.</p>	<p>Avizul Guvernului include opiniile autorităților responsabile pe domeniul execuțional penal, inclusiv opinia Administrației Naționale a Penitenciare – unica autoritate cu atribuții de punere în executare a sancțiunilor penale privative de libertate. Proiectul a fost avizat de Curtea Supremă de Justiție, Procuratura Generală, Avocatul Poporului, Consiliul pentru egalitate, Uniunea Avocaților din Moldova.</p>
--	--	--	---	---

Digitally signed by Stamate Olesea
Date: 2023.12.28 10:11:54 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Olesea STAMATE,
Președintele Comisiei